

ളിൽ കൊക്കോ ഇല ചവച്ചിറക്കി അസ്തമനങ്ങളിലൂടെ ഉൾക്കൊള്ളി വിപ്ലവത്തിന് നൽകിയതിന്റെ വൻ സ്മരണകളുണ്ട്. ബഹുജന മുന്നേറ്റത്തിന്റെ ദിശകൾ കാണി ചുക്കാടുക്കാനും സഞ്ചാരപഥങ്ങളിൽ വെട്ടം ഇലിപ്പിക്കാനുമായി നക്ഷത്രമായി വിടർന്ന ഷെഗുവേരയുടെ കാനനസ്മരണകൾ കൊണ്ടുമാത്രം കൊക്കോ മാനുഷ്യരുടെ പാനീയങ്ങളിൽ പരസ്യമായി കലർന്നുചേർന്നില്ല. കൊക്കോയിന്റെ മേൽ ചാർത്തപ്പെട്ട പാപമൂല കൊക്കോയുടെ മേലും ചാർത്തപ്പെടുന്നത് ലാറ്റിനമേരിക്കൻ ജനത എന്നും ഇടുക്കു തൊഴുത്തുകളിൽ കാലിക്കട്ടെങ്ങെപ്പോലെ ബന്ധിക്കപ്പെടണമെന്ന അമേരിക്കൻ മോഹം കാരണമാണെന്ന ബോളീവിയയുടെ വിപ്ലവകാരി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. പക്ഷേ അന്നൊന്നും കൊക്കോ അല്ല കൊക്കോന്റെ എന്ന പാഠം പഠിപ്പിക്കുന്ന പാഠ്യപദ്ധതി ഭരണവർഗ്ഗത്തിന്റെ മസ്തിഷ്ക പ്രദേശത്ത് വളരുകയോ വളർത്തുകയോ ചെയ്തില്ല. അമേരിക്കൻ പ്രലോഭനങ്ങളുടെ മത്തടിച്ച കഴിയുകയായിരുന്നുവല്ലോ അവർ. ഇപ്പോഴിതാ ഫുട്ബോളും കൊക്കോയും കലർന്നുണ്ടാകുന്ന ഉത്തേജനശക്തിയിൽ ഉണരുകയാണ് ബോളീവിയൻ ജനത.

മന്ത്രശക്തി പ്രജ്ഞയിൽ ഊതിക്കിട്ടിയ വനെപ്പോലെ പത്തുമായി ഗോൾമുഖത്തേക്ക് കൃതിക്കാനുള്ള ഫ്രാൻസിസ്കോ കോളിയുടെ ഉറുഗോയെ ഒന്നിനെതിരെ മൂന്നു ഗോളിന് ബോളീവിയ വീഴ്ത്തിയ കളി കളിക്കുമ്പോൾ ലാപാസ സറോഡിയത്തിലെ ഇലക്ട്രോണിക് സ്കോർ ബോർഡിൽ ഇടയ്ക്കിടെ ഇങ്ങനെ ഒരു സന്ദേശം തെളിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. "നിങ്ങളിനേയും കൊക്കോ കൊക്കോക്കല്ല."

ഉറുഗോയ്ക്കു മുമ്പെ ബോളീവിയൻ ഫുട്ബോളിന്റെ കൊക്കോ എൻജിനോടൊന്നു ബ്രസീൽ ഏകപക്ഷീയമായി തങ്ങളുടെ നെററിൽ വീണ രണ്ടു ഗോളിനു മാനംകെട്ടിരുന്നു. അല്ലെങ്കിലെന്ന് മാനം, നമ്മുടെ ഇന്ത്യ ഹോക്കി കളിക്കുന്നതുപോലെയല്ല ബ്രസീൽ ഇന്നു ഫുട്ബോൾ കളിക്കുന്നത്! ബോളീവിയ-ബ്രസീൽ മത്സരത്തിനുശേഷം രണ്ടു കളിക്കാർക്ക് ഫിഫ വിലക്കു കല്പിച്ചു. രാൾ ബോളീവിയക്കാരനും മറോന്യാൾ ബ്രസീലുകാരനും. രണ്ടുപേരുടേയും രക്തത്തിൽ ഉത്തേജകമെന്നിന്റെ പഴി കലർന്നിരുന്നുവത്രെ. പക്ഷേ ഉറുഗോയ്ക്ക് എതിരെയുള്ള കളി വന്നപ്പോഴേക്കും ഫിഫ കളിക്കാരുടെ മേലുള്ള വിലക്കു പൊക്കിമാറിയിരുന്നു. കളിക്കാർ കഴിച്ചത് കൊക്കോക്കല്ല കൊക്കോ ഇല തിളപ്പിച്ചുചേർത്ത ചായയായിരുന്നുവെന്നും അതുകൊണ്ടുവർ പാപം ചെയ്ത വരെല്ലുന്നതായിരുന്നു ഫിഫയുടെ വിശദീകരണം. അതോടെ തങ്ങളുടെ ഫുട്ബോൾ വിജയത്തിനു അപവാദത്തിൽ നിന്നു മുകൾ കിട്ടിയതിന്റെ ആവേശത്തിലായി ബോളീവിയക്കാർ. പ്രണവമന്ത്രംപോലെ അവർ ചൊല്ലി- 'കൊക്കോക്കല്ല കൊക്കോ.' കൊക്കോയ്ക്ക് കിട്ടിയ മാനുഷ്യത്വം നല്ല പിൻബലവുമുണ്ട്. സാക്ഷാൽ പോപ്പ് തിരുമേനിയും സ്പെയിനിലെ സോഫിയ രാജ്ഞിയും അമേരിക്കൻ വൈസ് പ്രസിഡൻറായിരുന്ന ഡാൻകാലിലും ബോളീവിയ സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ കൊക്കോ ഇലയിട്ടു തിളപ്പിച്ച ചായ ആവോളം മോതിയിട്ടുണ്ടത്രെ. കൊക്കോൻ നിർമ്മിക്കുന്നതിനു കൊക്കോ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടു പാപം ചുമത്തപ്പെടുന്നതിൽ ബോളീവിയക്കാർ പണ്ടേ രോഷാകുലരാണ്.

ബോളീവിയയുടെ ഫുട്ബോൾ കൊക്കോക്കാരന്റെ ഉറവിടം കൊക്കോയല്ല കൊക്കോക്കെന്ന വിശ്വാസത്തിൽനിന്നു ഇനിയും പിന്മാറാതെ നിൽക്കുന്നവരുണ്ട്. അങ്ങനെയൊരു ഫുട്ബോൾ മിറക്കിളപ്പേ സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നത്. ബ്രസീലും ഉറുഗോയും ഉൾപ്പെടുന്ന ഗ്രൂപ്പിൽ ബോളീവിയ ഒന്നാം സ്ഥാനത്തു കയറുക. ബ്രസീൽ കഷ്ടിച്ചൊരു പെനാൽറ്റി ഗോളിനു തോല്പിച്ചു വെന്നിൻ സുലയെ ബോളീവിയ തുരത്തിവിട്ടത് ഏഴു ഗോളിനാണ്. ലോക കപ്പിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ദേശാതി വരുത്തിക്കൊണ്ടു ബോളീവിയ ആദ്യമായി ഫൈനൽ റൗണ്ടിൽ കളിക്കുമെന്ന് ഏതാളെറ്റാണ്. സമുദ്രനിരപ്പിൽ നിന്നു പുന്തണ്ടായിരം അടി ഉയരത്തിൽ വസിക്കുന്ന ബോളീവിയൻ കാലാവസ്ഥയുടെ ആനുകൂല്യമാണോ ഫുട്ബോൾ കളിയിൽ ചീന്തടിക്കാൻ ബോളീവിയയെ സഹായിച്ചത്. അങ്ങനെ കരുതുന്നവരുമുണ്ട്. ഉയരത്തിലെ കാലാവസ്ഥയാണ് വിജയഘടകമെങ്കിൽ അമേരിക്കയിൽ നടക്കുന്ന ലോക കപ്പിന്റെ ഫൈനൽ റൗണ്ടിലും 'ബോളീവിയൻ മിറക്കിൾ' സംഭവിപ്പിക്കാതിരിക്കില്ല.

കൊക്കോയുടെ അപമാനങ്ങൾ കൊളോബസ് എന്ന യൂറോപ്യൻ സായിപ്പിന്റെ കടൽസഞ്ചാര കാലത്തിനപ്പുറത്തെ ചരിത്രത്തിൽ സമൃദ്ധമായി വളർന്നുനില്പുണ്ട്. പിൽക്കാലത്ത് 'ഇന്ത്യൻസ്' എന്ന നിന്ദാപരമായ ഗത്തിലേക്ക് വലിച്ചെറിപ്പെട്ട അന്നത്തെ സാമൂഹികൾ കൊക്കോയുടെ ഇലകൾ വായിലിട്ടു ചവച്ചു കവിളിനെ ബലൂൺപോലെ വീർപ്പിച്ചിരുന്നു. പതിനാറാം നൂറ്റാണ്ടിൽ സ്പെയിൻകാർ ജൈതവനികളിൽ പണി ചെയ്തിരുന്നവരുടെ വിശപ്പു നോവ് അകറ്റാൻ കൊക്കോ ഇല ചവയ്ക്കാൻ കൊടുത്തിരുന്നുവെന്നും കേൾക്കുന്നു. കൊളോബിയയിലും ബോളീവിയയിലും ഫുട്ബോൾ മത്സരം കാണാൻ സറോഡിയത്തിലെത്തുന്നവരുടെ കൈകളിൽ കൊക്കോ ഇല നിറച്ച സഞ്ചിയുണ്ടാവും. ഇല ചവയ്ക്കുന്ന സുഖവും കളിയുടെ സുഖവും കൂടിക്കലർന്നു പരമസുഖം നൽകുന്നു. കൊക്കോ ടീ നൂറ്റാണ്ടുകളായി കുടിക്കുന്ന പാനീയമാണ്. ഭൂമിയുടെ ഉന്നത തടങ്ങളിലെത്തുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന തലച്ചുറലിന് കൊക്കോ പാനീയം സിദ്യറഷ്യം. കേഷണത്തിനുശേഷം കൊക്കോ ചായ കഴിച്ചാൽ ആനയിറച്ചിപ്പോലും ഭരിക്കുമത്രെ. ബോളീവിയയിൽ ചത്തയിലെത്തുന്ന കൊക്കോ ഉല്പന്നങ്ങളിൽ ടുത്ത് പേസ്റ്റ്, വൈൻ, ദഹനക്കഷായം, ച്യൂയിങ്ഗം, സോപ്പ്, മാസേജ് ക്രീം, സൂപ്പ് എന്നിവ ധാരാളമുണ്ട്. പക്ഷേ കൊക്കോയുടെ മഹത്വം വിദേശത്ത് പടർത്താൻ ഗവൺമെന്റ്, നൽകുന്ന ശ്രമങ്ങൾക്ക് വലിയ ഫലം കാണാതിരിക്കവെയാണ് ബോളീവിയ ഫുട്ബോളിൽ വച്ചു കീഴ്ത്തുന്നത്. ഗോൾ സ്കോറിങ്ങിനുള്ള അവസരങ്ങൾ തുറക്കുന്നതുപോലെ കൊക്കോ എക്സ്പോർട്ടിനുള്ള അവസരങ്ങൾ തുറക്കപ്പെട്ടാൽ ബോളീവിയ രക്ഷപ്പെടുമെന്നുള്ളത് തീർച്ചയാണ്.

കലാകൗമുദി സെപ്തംബർ 12, 1993

പി. ഗോപകുമാർ

രാമസീയനാണയങ്ങളിലെ ഭാവശുദ്ധി

സിന്ധു മരുഭൂമിയുടെ കിഴക്കൻ പ്രാന്തത്തിലുള്ള അമർക്കോട്ടിൽ, നാല്പത്തിയഞ്ചു പതിറ്റാണ്ടുമുമ്പുള്ള നവംബറിലെ ഒരു പാർണ്ണമി രാത്രിയിൽ പിറന്നുവീണ കുഞ്ഞിന് ബഹുദീർഘ ജീവനായും അക്ബർ എന്ന് പേരിടാൻ ഹുമയൂൺ തീരുമാനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ മുഗൾ വംശാവലിയിലെ നിരവധി പുനർജന്മനികളായിരിക്കണം തെളിഞ്ഞുനിന്നിരുന്നത്. പ്രകൃതിയുടെ പ്രസാദ സമൃദ്ധിപോലെ മതപാർണ്ണമിയായി, തന്റെ പിൻമുറക്കാരനും ഇന്ത്യയിലെങ്ങും പരന്നൊഴുകുന്ന കാഴ്ചയും ആ സ്വപ്നത്തിലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു കണ്ടു.....

അതിർത്തി വിസ്തൃതിക്കായി അക്ബറും സാഹസികതകൾ കാട്ടി. ക്രൂരയുദ്ധങ്ങൾ പോരുന്നതിനും ബംഗാൾക്കുടി സാമ്രാജ്യത്തോട് ചേർക്കപ്പെട്ടതോടെ (1574), പേർഷ്യൻ പണ്ഡിതനായ അബ്ദുൽഫത്തീഹ് പകർന്നു കൊടുത്ത 'സർവ്വരാജ്യം സഹിഷ്ണുത' എന്ന വിഭാമകമായ ഉണർച്ച അക്ബറിനെ അസംസ്ഥനമാക്കി. കലിംഗയുദ്ധത്തിനുശേഷമുള്ള അശോകചക്രവർത്തിയുടെ സമാന്തര ചിത്രം ഇവിടെ ഏറെ പ്രസക്തം.....

നിതാന്തചർച്ചകളിലൂടെ മതങ്ങളുടെ ഉൾപ്പൊരുൾ അറിയാനുള്ള ശ്രമത്തിലായി, പിന്നീട്, അക്ബർ. സംവാദങ്ങൾക്കായി 'ഇബാദത്ത് ഖാൻ' എന്ന മന്ദിരവും ഫരത്തപ്പൂർ സ്കീംയിൽ പണിയിച്ചു. മുസ്ലിം പണ്ഡിതന്മാർ; ഹിന്ദുമാർക്കുനീക്കമായ പുരുഷോത്തമൻ, ദേവി; ജൈനഗുരുക്കന്മാരായ ഹരി വിജയസുരി, വിജയസേൻസുരി, ഭാനുചന്ദ്ര ഉപാധ്യായ; പാർസി പുരോഹിതന്മാർ; സുഫികൾ; ഗോവയിൽ നിന്നുവന്ന ജൈസുട്ട് പാതിരിമാർ ഇവരെല്ലാം ചർച്ചകളിൽ പങ്കെടുത്തു. ഓരോരുത്തരും കരുതി, പാശ്ചാത്യരുടെ മതം സ്വീകരിക്കാൻ പോകുന്നുവെന്ന്. അക്ബർ ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിക്കുമെന്ന് ജൈസുട്ട് പാതിരി മാർപാപ്പായ്ക്ക് എഴുതുകയും ചെയ്തത്രെ! 1582 വരെ നിങ്ങളിന്നു, ഇബാദത്ത് ഖാനയിലെ മഹത്തായ സംവാദങ്ങൾ.

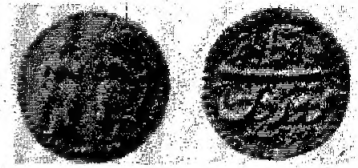

മുഖവശം: രാമനും സീതയും കാട്ടിലലയുന്നു ചിത്രം: രാമൻ ധനുർരാശി

ഉദാത്ത സംവാദങ്ങൾ ഉരുപ്പം നൽകിയ നയങ്ങളുണ്ടായി. അപമാദിതശാസന പ്രഖ്യാപനം വന്നു. പോപ്പിനെപ്പോലെ സമാന്തരാനുസരണം അവകാശപ്പെട്ട ഉലമകളുടെ സാധിനം ഇല്ലാതായി. അക്ബറായി, ഇമാം-ഇ-ആദിൽ. സർവ്വമത സൗഹൃദസമയ ദിൻ-എ-ഇലാഹി സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതെല്ലാം, ജനങ്ങളിലെത്തിക്കാനും ഇവയ്ക്കെല്ലാം കാലാതിവർത്തികളായ സാക്ഷികളെ സൃഷ്ടിക്കാനും അക്ബർ പാശ്ചാത്യർക്കു മാർഗ്ഗമായിരുന്നു, നാണയ നിർമ്മിതി.

അക്ബറിന്റെ ആത്മാവിഷ്കാരമായ മധ്യമായ ഇലാഹി നാണയ പരമ്പര കാലദേശാതിർത്തികൾ കടന്ന് ഒരു സംസ്കൃതിയായി ശോഭപരത്തുന്നു, ഇന്നും. എന്നാൽ, പല പ്രധാന നാണയങ്ങളും നമ്മുടെ കൈവിട്ട് ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയം അലങ്കരിക്കുന്നുവെന്നു മുഖസത്യം ഇപ്പോൾ ഓർക്കണം.

വെള്ളിയിലും സർണ്ണത്തിലുമാണ്, ഇലാഹി നാണയനിർമ്മാണം. നൂപ്യയും മൊഹറുമാണ് നാണയങ്ങൾ. പുതിയവിശാസം 1584-ലാണ് ജ്യോസ്ഥാപിതമായത്. അന്നുമുതൽ, ഇലാഹി വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങളുടെ പ്രചാരണത്തിനായി നാണയപരമ്പരകളിലിറക്കി. മൃപത്തിയെത്തരം വെള്ളിത്തൂക്കവും രണ്ടുതരം സർണ്ണത്തൂക്കവും അടങ്ങിയതാണ് ഇലാഹിനാണയപരമ്പര. ഇലാഹിവർഷവും മുദ്രണം ചെയ്തു, ഈ നാണയപരമ്പരയിൽ. ഫരത്തപ്പൂർ, ലാഹോർ, അഹമ്മദാബാദ് കമ്മട്ടങ്ങളിൽ നിന്ന് വെള്ളിത്തൂക്കുകളിലിറക്കി, പ്രചരിപ്പിച്ചു. പുതിയ ഭരണ വർഷം രേഖപ്പെടുത്തിയ ഇലാഹി നാണയങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പഴയതുളളത് മ്യൂസിയം ഭരണ

മുഖവശം: അമർദാദ് ഇലാഹി 50.

വർഷത്തിലേതാണ്.

ഇസ്ലാമിക സാമ്പ്രദായികത ഉപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നു, ഇലാഹിനാണയ നിർമ്മിതി. മുസ്ലിം വിശ്വാസപ്രമാണമായ കലിമയുടെ മുദ്രണം ഒഴിവാക്കി. പകരം, മതനിരപേക്ഷതയുടെ ആദർശസൂക്തം നാണയങ്ങളിൽ സ്ഥാനം പിടിച്ചു. അജ്ഞാത അക്ബർ ഇല്ല ഇലാഹു എന്ന സൂക്തം നാണയങ്ങളിൽ ചാപ്പ കൂത്തിച്ചു. ഇലാഹി സൂക്തങ്ങളിലെ ദയാർത്ഥപരമായ ചക്രവർത്തി ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുവോ എന്നത് ഇന്നു തർക്കവിധ്യകതമല്ല. ദൈവസിംഹാസനത്തിൽ ഇരുന്നവനെന്ന ആരോപണത്തിന്റെ മാറ്റൊലി ഇന്നും നിലവിലുള്ളില്ല. ഭരണത്തിന്റെ മധ്യഘട്ടത്തിൽ ഇറക്കിയ വെള്ളി ചതുരത്തൂകൾ 'ഇലാല' രൂപം എന്നാണ് അറിഞ്ഞിരുന്നതു പോലും.

1584 മുതൽ കമ്മിട്ട് ചെയ്തു പ്രചരിപ്പിച്ച ഇലാഹിനാണയങ്ങൾ നാലു വിഭാഗങ്ങളിൽ പ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു; ഉൾപ്പെടെ പ്രത്യേക തകളാലും, പേർഷ്യൻ മാസങ്ങളുടെ പേരിലിറക്കിയതിനാലും.

അക്ബർ മുദ്ര സർണ്ണത്തിന്റെ മാറ്റുകൂട്ടം എന്ന് സമകാലികർ പറയാറുണ്ടായിരുന്നത്രെ. മതനിരപേക്ഷതയുടെ മുദ്രകൃത്തിയ മറ്റൊരു അക്ബർ നാണയത്തിന്റെ മാറ്റുകൂട്ടാൻ ഇന്നും ഉൾപ്പെടുത്തി. അമ്പതാം ഭരണവർഷത്തിൽ അക്ബറുടെ ആജ്ഞാനുസരണം കമ്മിട്ട് ചെയ്തിറക്കിയ 'രാമസീയ' നാണയങ്ങൾ നാണയ വിജ്ഞാനിയത്തിലെ നിത്യവിസ്തരമാണ്. ഭരണകൂടത്തിനെ മനവിമുക്തമാ

(ശേഷം 66-70 പേജിൽ)

-അമ്മിണി... ആ വിളക്കൊന്നു കൊളുത്തൂ... വേഗം...

അമ്മയുടെ ഉൾക്കിടിലം നിലവിളക്കുകളെ സ്പർശിച്ചു. അമ്മയുടെ തീരാവേദനകൾ ആകാശത്തോടെ തിരിനിട്ടി. വ്യാകുലമായ മനസ്സിൽനിന്ന് ജ്വാലയുടെ ഒരു പ്രവാഹം പൊട്ടുന്നതെ വിരുന്നാവുന്ന ആ തീവ്രപ്രകാശത്തെ കണ്ണുകളുടെ ആഴങ്ങളിലേക്കുൾക്കൊണ്ട് ഓരോ അച്ഛൻമാരുടെയും മനസ്സുപ്പാൾ നൊന്നു.

-അവനും പോയല്ലോ ദൈവമേ... ഈ കാറ്റ് അവനെയും കൊണ്ടുപോയല്ലോ എന്റെ ഈശ്വരൻമാരേ...

ഭൂമി കാറ്റ് അലറിപ്പിടിക്കുന്നതു കേട്ടു. പനമരങ്ങളിലും കുവളത്തിന്റെ ഇലകളിലും കാറ്റ് തലയറഞ്ഞു ചിരിക്കുന്നതു കേട്ടു. കാറ്റിനും കാറ്റിനും ഇടയ്ക്കുള്ള ഇടവേളകളിൽ പല്ലും നഖവും കൊഴിഞ്ഞ് പല ജന്മങ്ങളും ആട്ടം മതിയാക്കി. പലരും കൂടുവിട്ടു കൂടുമാറ്റം നടത്തി. കാർമ്മേഘ പടലങ്ങൾ പിന്നക്കം പിടിച്ച ആകാശത്ത് ചുവന്നതലയുടെയും ക്ഷീണിച്ച കണ്ണുകളുമുള്ള ഒരു ബാലും ചതുരംഗം കളിക്കാൻ ചേച്ചിയെ അന്വേഷിച്ചു.

അമ്മയുടെ ഓർമ്മയുടെ സ്പർശനാലുകളിൽ വാക്കും കണ്ണീരും പുഞ്ചിരിയും വളരെ പെട്ടെന്നുതീർന്നു. അമ്മ കണ്ണിപ്പിടികൾ തുടച്ചു. അച്ഛനെ നോക്കി. പൊളുത്ത വേദനയത്രയും കടിച്ചുമാർത്തി അച്ഛൻ

പുറത്തേക്കും നോക്കി ചലനമന്ത് ഇരിക്കുകയായിരുന്നു.

നിലവിളക്ക് പട്ടതിരി കത്തി. അമ്മ അച്ഛന്റെ ചുമലിൽ സ്പർശിച്ചു. അച്ഛൻ പൊട്ടുന്നതെ മുഖത്തിരിച്ച അമ്മയെ നോക്കി. അച്ഛന്റെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞിരുന്നു.

-എല്ലാവരും പോയി ഇല്ലേ?
-ഉം.
-നമ്മൾ ഒറ്റയ്ക്കായി ഇല്ലേ?
-ഉം.
-ആരെങ്കിലും ഞാൻ ശാസിക്കുകയായിരുന്നോ?

അമ്മ അച്ഛന്റെ ചുമലിൽ ഇറക്കിപ്പിടിക്കുകമാത്രം ചെയ്തു.

-നമ്മളെയും കാറ്റു കൊണ്ടുപോവുമോ? പറഞ്ഞു പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ മലയടിവാർത്തിയിരുന്നു കാറ്റിന്റെ വർഷ്യമാനമായ ഇരമ്പം കേൾക്കായി. ഭൂമിത്തം അലറിപ്പിടിച്ചു കയറിയായിരുന്നു. എന്തോ ബാക്കിയുണ്ട്. മറന്നുപോയതിനെക്കൊണ്ടും തേടിപ്പിടിക്കാനുള്ള വ്യഗ്രതയിൽ സ്വയം മറന്ന് ആടിത്തീർത്തുകൊണ്ട്, ഒരു വർഷ കാല പ്രളയത്തെപ്പോലെ നൂരയും പതയുമൊഴുക്കി, കാറ്റ് നാവുനിട്ടി, നഖംനിട്ടി, ദംഷ്ട്രകൾ തുടച്ചുമിനുക്കിയലച്ചെത്തി. കാറ്റിന്റെ ആകാശ കടൽപ്പിണക്കങ്ങളായി. ഭൂമികുലുക്കങ്ങളായി. വേദഗൃഹങ്ങളെയും പൂർവ്വചരിതരൂപങ്ങളെയും അരിശം

ചുവയ്ക്കുന്ന നാവുകൊണ്ട് ഒരുപോലെ നക്കിത്തുടച്ചു. ആത്മാവില്ലാത്ത ഇലകളിലൂടെ മനുഷ്യരുടെ മനുസംഭരങ്ങളെ പിടിച്ചുലച്ചുകൊണ്ട്, പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ട്, പേടി കൊണ്ട് തെരുതെരുതെ മിഴികളിൽ കടുകും കാന്താരിച്ചുകൂടും കലർച്ചുപോട്ടിച്ച്, കൂതുകൂത്തിയുമായ ഉന്മാദഗർഭം നിറയുന്ന കുന്നിൻമുൾത്താലിൽ കാറ്റ് പിന്നെയും താൻഡവന്നുത്തമാടി.

ഒരുപാടുനോം. ഒടുവിൽ കാറ്റ് പടിച്ചു കടന്ന് ഇനി വരില്ലെന്ന് ഉറപ്പായിട്ട് പറഞ്ഞ് മടങ്ങിപ്പോകുമ്പോൾ, കാറ്റിന്റെ ശിഖരങ്ങളിൽ കൂടുകെട്ടിയ മനുഷ്യരെയത്രയുമോർത്ത് വേടിപ്പോകൊണ്ട് ആരോ പുലമ്പി.

-എല്ലാവരും പോയല്ലോ ദൈവമേ... ഞാനൊന്നായിക്കായല്ലോ?

മറുപടി പറയാൻ ആർക്കും ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവസാനത്തെ വിളക്കും കെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. കാറ്റ് അകലങ്ങളിൽ അവസാനിച്ചു. വളകിലുക്കങ്ങളും ചതുരംഗങ്ങളും അവസാനിച്ചു. എല്ലാ കടൽപ്പിണക്കങ്ങളും ശമിച്ചു. ഇത്രയും നിറഞ്ഞ ഏതാനത്തെയും മാത്രം ബാക്കി വന്നു.

എല്ലാ ഭൂമിത്തങ്ങളും ശമിക്കും. എന്നെങ്കിലുമൊരിക്കൽ. ആരെങ്കിലുമൊരാൾ എന്നിട്ടും ശേഷിക്കും. മനുഷ്യരുടെ നിർഭാഗ്യങ്ങളെ സ്വന്തം വേദനകൊണ്ട് പുരിപ്പിക്കാൻ. നൊമ്പരപ്പെടാൻ. സ്വന്തം വിധിയെ കഠിനമായി പഴിച്ചുകൊണ്ട്, ഒരൊന്നപ്പെട്ട വേദനയായി, പിന്നെയൊരാൾ ബാക്കിയാവും. അയാളിങ്ങനെ പുലമ്പുന്നതൊന്നും.

എല്ലാവരും പോയല്ലോ ദൈവമേ... ഞാനൊന്നായിക്കായല്ലോ ദൈവമേ...

മാറിവരുന്ന അഭിരുചികൾക്കൊത്ത് ഓരോ പ്രസ്ഥാനവും ഓരോ കാവ്യസരണിയും ഇനപ്രീതിനേടും. ഹൃദയ സംവേദനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ മധുസൂദനൻ നായരുടെ കവിത ധന്യമാണ്. സ്വന്തവും സ്വതന്ത്രവുമായ ഒരു ശബ്ദം ഏതാനും കവിതകൾ കൊണ്ടുമാത്രം സ്ഥാപിച്ചെടുക്കുക എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ല. ആദ്യസമാഹാരം ഇറങ്ങുന്നതിനുമുമ്പു തന്നെ മധുസൂദനൻ നായർ അതു നേടി. ഇനിയാണു സൂക്ഷിക്കേണ്ടത്.

ഇലക്കിഴായിരം

കവികളെല്ലാം ഗന്ധർവ്വാംശ ഭൃതന്മാരാണ് എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. "ഗാന്ധർവ്വ"ത്തിന്റെ കവി, ഒന്നിൽക്കൂടുതൽ അർത്ഥത്തിൽ, ഈ ഇന്ദ്രഭൗത്യം സാർത്ഥകമാക്കുന്നു. പ്രസന്നമധുരവും ഒപ്പം ധനിമോഹനവുമാണ് ഗാന്ധർവ്വ ഗീതങ്ങൾ. കേൾവിക്കുവാനും മനസ്സിനു മാധുര്യവും അവ തരുന്നു. ദുഃഖത്തെപ്പറ്റി പാടുമ്പോഴും അവയുടെ സ്വരം പരുഷമാകുന്നില്ല; ഇല്ലായ്മയെ ചിത്രീകരിക്കുമ്പോഴും അവ ആകാശമാകുന്നില്ല; ഗ്രാമീണത നിലനിർത്തുമ്പോഴും അവ അനാഗരികമാകുന്നില്ല. ശാലീനമെങ്കിലും; പക്ഷമാണോ ശൈലി. അഭിധാപ്യാപാരത്തെ നീഷേധിക്കാതെ തന്നെ അവ വ്യഞ്ജനയുടെ മാർഗ്ഗം തേടുന്നു. എല്ലാം പറയുന്നുവെന്നു തോന്നിക്കുമ്പോഴും തോന്നുന്നതിനപ്പുറം പറയാതെ പറയുന്നു. വാക്കും അർത്ഥവും അർത്ഥനാശിശ്വര മൈത്രിയിൽ കഴിയുന്നു.

അറിവായ് സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിൽ അടയാളങ്ങൾ വേണമോ? നല്ല കവിതയ്ക്ക് അടയാളം തിരക്കുന്നവൻ മറവിയിൽ വീണ ദുഃഖനാനാണെന്ന വിമർശ ചിന്തയും ഇവിടെ ധനിക്കുന്നു. നിരൂപകൻ മറക്കുമ്പോഴും വായനക്കാരൻ ഓർമ്മിക്കുന്നു. നിപുണ ശോകങ്ങൾ ആന്തരാർത്ഥം പിടി ചെട്ടിക്കുന്നു. ആദ്യകവിതയായ "ഗാന്ധർവ്വ" തന്നെ ധനികാവ്യത്തിനു നല്ല ഉദാഹരണം എന്നെക്കണ്ടിട്ടറിഞ്ഞല്ലോ ശകുന്തളപ്പരിഷ്കർത്താവ്. അരിഷ്ടകവിതയായ സാധാരണ വായനക്കാരന്റെ നല്ല കവിത കണ്ടെത്താൻ വേണ്ട സഹൃദയത്വം കൈമുതലായുണ്ട്. ആ ശകുന്തളപ്പരിഷ്കർത്താവ് കാവ്യശകുന്തളയെ സ്വീകരിച്ചു താലോലിക്കാൻ തടസ്സങ്ങളൊന്നുമില്ലല്ലോ. കാവ്യാസമാദനത്തിന്റെ ഋണമൊഴിവാക്കിയിട്ടു

സൂചിതമെന്നു പറയാം. ഓരോ കവിയുടെയും മനസ്സിന്റെ നിഗൂഢതയിൽ ഒരു മൂലകവിമാതൃക നിഴൽ വീശി നില്ക്കുന്നു. ഒന്നിലധികം പൂർവ്വ കവികളുടെ സാന്നിധ്യം ആ മാതൃകയിൽ ഇഴുകിച്ചേർന്നതായും വരാം. മധുസൂദനൻ നായരുടെ കവി വ്യക്തിത്വത്തിലെ ആന്തര ഘടകങ്ങളിലൊന്ന് കാളിദാസമാണ്. കാവ്യത്തിന് മാധുര്യം കിന്യുന്നതാണ് ആ സോതസ്സിൽ നിന്നാണെന്നു പറയാം. "ഏഴു ചുവടുക്കൂടം" "ഗാന്ധർവ്വ"വും അതിനു സാക്ഷികളായി നില്ക്കുന്നു: സ്വപ്നംകൊണ്ടു മൂലത്തെത്തുത് മിഴിയിൽ ഭാവാനുഭാവമണ് ഇന്ന് ലഗ്നത്തിൽ ലയം ആത്മതാളനി തൻ പ്രസ്താരം ആ ഇന്ദ്രമാർഗ്ഗം ഉപവിത ഭാഗം- ഈ ഗതിയിലെൻ പ്രാണൻ സ്വന്തക്കുമ്പോഴാണ്- അഗ്നിപിത്തകാളാടയെൻ മിഴികൾ തന്നുന്മീലനം, ശോഭനം അഭിജാതമായ താളക്രമം, ആശ്വ സംസ്കൃതജന്യമായ ഭാഷാശൈലി, നിത്യത വികാര സച്ചരന്ദ്രത, മന്ദഭാഷ വിഷ്ണു സമധാനി സന്നിവേശം ഇവയൊക്കെയാണ് അതിന്റെ സ്ഥാപനങ്ങൾ. സുദീർഘമായ ഒരു പാരമ്പര്യത്തിന്റെ പിൻബലം ഈ ശൈലിക്ക് എന്ന് കവിതകൾ തന്നെ ബോധ്യമാക്കുന്നു. ധീരോദാത്തതയുടെ ഒരു ഭാവവിശേഷമാണ് ഇത്തരം കൃതികളിലെ കാവ്യബിംബങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്; സമസ്ത പദധാരണയും അതിലേക്കുതന്നെ വിരൽ ചൂണ്ടുന്നു: സുര്യോദ്ധ സലിലക്രിഡാ- സുഗന്ധ ഗ്രീഷ്മവാസം, വിദഗ്ദ്ധജ്ഞാലിത സർവ്വാംഗ- വിലയാനന്ദ വർഷിതം

ശരത് ചന്ദ്രകരാമർശം രജനീ ഹസംവിരൂതം, മരുത്സംഗമ ഹേമന്ത- ലഹരികണ ശീതളം, മന്ദമാദിത്യ സംസ്ഫർശം- പ്രസന്ന ശിശിരസ്മിതം, മാകന്ദ പുഷ്പ സൗഗന്ധ്യം- മോദ മാധവ മുര്പ്പാചിതം. ഔത്തരഹമായ ഈ കാളിദാസ വൈഖരി യോടൊപ്പം, ഒട്ടും അപശ്രുതിക്കിടയാക്കാതെ, കേൾക്കപ്പെടുന്ന ഭാഷിക്കണമു. ദ്രാവിഡ കവിത സ്മൃതിയും മധുസൂദനൻ നായരുടെ കവിതയ്ക്ക് വൈവിധ്യം നല്കി ഏകതാനത ഒഴിവാക്കുന്നു. "ബാലശാപ"ങ്ങളും "നെയ്യാറും" "മായിയമ്മ"യും ഈ വകുപ്പിൽപ്പെടുന്നു. ആശ്വസംസ്കാരത്തിന്റെ അധിശതയെ ഉള്ളിൽനിന്നു ചോദ്യം ചെയ്യുന്ന ഒരു ശൈലിയാണ് "ബാലശാപങ്ങൾ"ക്ക് ഔചിത്യമുണ്ടാക്കുന്നത്. കളിവിട്ടു കളഞ്ഞിരുന്ന കറിയും കൊച്ചോടവും പട്ടവുമായിക്കിടന്ന ഗ്രാമീണ ലാളിത്യത്തെ തകർത്തുകളഞ്ഞ അനാദ്യമായ ആശ്വാധിനിവേശത്തെ, തനിമയെ നശിപ്പിച്ചു കീഴടക്കിയ വൈദേശിക മട്ടുകളെ, ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു "നെയ്യാറും": അലിലളിവിക്കു മന്ന പ്രഭാവമായ മലയിൽ നിലക്കുറിഞ്ഞിരായ് മല്ലയിൽ മണമലയ്ക്കുന്ന കാവടിത്തുള്ള-ലായ് മരുതമണ്ണിന്റെ നെന്മണിക്കൊഞ്ചലായ് മുകിലുലയ്ക്കുന്ന നെയ്തൽച്ചിലങ്കയായ് കണവനെക്കാത്തു വാടുന്ന പാലയിൽ മകരയാഴിന്റെ മഞ്ഞുനീർത്തുള്ളിയായ് കഴിഞ്ഞവളാണ് സംഘകാലകവിത പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന തനത് ഇലക്കിയ വഴക്കം. അടയിൽ നേർത്തൊരുശ്വ സാന്നിധ്യമായ് ഒഴുകിടുന്ന നെയ്യാറിൽ ഐതിഹ്യത്തെ മാറുകാണുന്ന അകംകവിയുടെ കൂലമേതെന്നു പ്രത്യേകം തോണ്ടല്ലോ. ഈ രണ്ടു പൈതൃകങ്ങളേയും യോജിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോഴുള്ള വൈചര്യം ഏറെ പറയുന്ന കവിതകളാണ് "വിഷമദശാന്തരം", "കലിനളൻ", "കളി, മരം, ഭൂമി" എന്നിവ. വിദഗ്ദ്ധസുസ്ഥിയിലെ വിദഗ്ദ്ധ ശോഭനാശൈലിക്ക് ആലോചനാത്മക പകരുന്ന കൊട്ടാരം വഴിയും നെല് പാടങ്ങളിരിക്കാറിന്റെ സ്വച്ഛരന്ദ്രതയും കാട്ടാറൊഴുകിക്കിടന്ന സ്മിദ്യയായും ചേരുന്ന ആപാതമധുരമായ കൂടിൽ വഴിയും ഒന്നിക്കുന്ന മധുസൂദനൻ നായരുടെ കവിതയുടെ അകംപൊരുൾ തേടുന്നയാൾ ഈ ദൈവൈതുക സമസ്യ നേരിടേണ്ടിവരുന്നു. "വഴിയെത്തച്ഛമാ?"

കുരിപ്പഴ ശ്രീകുമാർ

മനുഷ്യമൃദലത്വം

ചെങ്കൽക്കവാടം
നരച്ച വിളക്കുകൾ
മഞ്ഞയടുത്ത മരിച്ച മാഞ്ചിലുകൾ

ഗന്ധമില്ലാത്ത പൂഷ്പങ്ങൾ,
നമസ്ക്കാര സംഗീതമാലപിക്കും
ഊർജ്ജ സംഘങ്ങൾ.

ഒന്നാമണി മുഴങ്ങുമ്പോൾ പ്രവേശനം
ഇന്ന്, ഉച്ചതൊട്ട്, മനുഷ്യപ്രദർശനം.

യന്ത്രജ്ഞന്മാർ, നഗരപിതാവിനാൽ
ഗന്ധർവ്വരെന്നു വാഴ്ത്തപ്പെട്ട ജീവികൾ
വന്നിരിക്കുന്നു കൂട്ടംബങ്ങളായ്
കുറെ കൃഞ്ഞു റോബൊട്ടുകൾ
ഓടിക്കളിക്കുന്നു.

ഉദ്ഘാടനാനന്തരം, പട്ടുപ്പിട്ടു
വിദ്യുൽക്കരങ്ങളുയർത്തി,
ഒരു ലോഹപുത്രൻ വരുന്നു
വിശദീകരിക്കുന്നു,
ബുദ്ധിമാന്മാർ നമ്മൾ, യാന്ത്രികവംശജർ
തൊട്ടും തുടച്ചും അശുഭ്യമാക്കിത്തുറ
ഒറ മനുഷ്യപ്രദർശന വസ്തുവും.

കാണുക,
ഈ കരിങ്കുറുൻ പെരുന്തച്ചൻ
ഈ കൈകളാൽ തീർത്തതാണു സർവ്വസ്വവും
കണ്ണിനീന്ദാൽ കരൾക്കിണ്ണം നിറച്ചവൻ
കണ്ണടയ്ക്കാതെ നടന്നു വിയർത്തവൻ.

പെറമ്മയാണിവൾ, നൂറൊന്നു മക്കളെ
തെറൊതെ മാർഗ്ഗം തെളിച്ചുവളർത്തിയോൾ
കഷ്ടത തിന്നു മാറത്തലച്ചോടിയോൾ
ശിഷ്ടജന്മത്തെ ശപിച്ചുജീവിച്ചവൾ.

ഇതു കവി
വ്യുദ്യക്ഷയങ്ങൾക്കുമപ്പുറം
സ്ഥിര താരകപ്രഭ മുൾമുടിയാക്കിയോൻ
ഇരവുപകലില്ലാതെ, വർത്തമാനത്തിന്റെ

കുരിശും ചുമന്നു മലകോരയോൻ
പിഡിതൻ.

നിന്ദിതൻ നില്ക്കും പ്രദർശനശാലയിൽ
നിർവികാരം നടക്കുന്ന റോബൊട്ടുകൾ.

കാട്ടുതേൻ കാത്ത മുളകുഴലാണിത്
ഗോത്രരാജാവിൻ ഇനനേന്ദ്രിയമിത്
ശാസ്ത്രകാരന്റെ തലച്ചോറിന്, നീല-
നേത്രങ്ങളാൽ വേട്ടയാടിയ പെണ്ണിന്.

യന്ത്രസല്ലാപം പിറക്കുന്നതിൻ മുൻപ്
സംഗമഗീതം കൂടിച്ച കാട്ടാറിവൾ

ഞായറോടൊപ്പമുണർന്നു, നിലങ്ങളിൽ
ഞാവുനട്ടിട്ടും വിശന്ന കരുത്തിവൾ
പാറപൊട്ടിച്ചു വിയർത്തിട്ടുമോർമ്മയിൽ
പാൽനിറംപോലുമില്ലാത്ത മരുത്തിവൻ
ഇതു ഹൃദയം

ഇതു വിരൽ
ഇതുകാൽനഖം
സ്നേഹഭരിതം ത്രസിച്ച് ഞരമ്പുകളാണിത്
സ്മരണകൾ സൂക്ഷിച്ച മസ്തിഷ്കമാണിത്
ഇതു മുഖം
ഇതു മുടി
ഇതു തുലപ്പാൽപ്പൊടി.

വളം വിളഞ്ഞ ചരിത്ര ഖനികളിൽ
ലജ്ജയില്ലാതെയെലഞ്ഞു റോബൊട്ടുകൾ.

പെട്ടെന്നു ചെങ്കൽക്കവാടത്തിനിപ്പുറം
പൊട്ടിത്തെറിച്ചുണുമ്പോൾ
സർവ്വവും കത്തിയമർന്നു,
പ്രകമ്പനം കൊള്ളുന്നു നക്ഷത്രവും
സൂര്യനേത്രവും സൂക്ഷ്മവും.

കുറുതിരുട്ടിന്റെ കാർബൺ പുതപ്പിന്നുള്ളിൽ
മുട്ടിമരിച്ചു കിടക്കുന്നു യാന്ത്രികർ.
അപ്പൊഴും മർത്യശില്പങ്ങൾ വിളിക്കുന്നു
മൃത്യുവില്ലാത്തോർ പ്രദർശനം കാണുക.

നിന്റെ സംജ്ഞാസാരം;
ഞാനോ പൊലിഞ്ഞ വാക്കായ് നില്പു-
നിൻ വഴിയാകേണ്ടുന്നോൻ.
“ഒഴുക്കിൽപ്പെടാൻ വയ്യ! ഒഴുകാതെയും വയ്യ”
എന്ന വിഷമദശയ്ക്ക്-സന്ദിഗ്ദ്ധതയ്ക്ക്-
അടിസ്ഥാനം ഈ ഇരട്ടക്കാഴ്ചയാണെന്നു
തോന്നുന്നു. “മായിയമ്മ”യുടെ അയവും
“ഗാന്ധർവ്വ”ത്തിന്റെ മൂറുക്കവും രണ്ടും

കവിതയ്ക്ക് ശ്രേഷ്ഠതയണയ്ക്കുന്നു. പാട്ടു
കാവ്യം ചൊല്ലുന്ന പഴംപാണനാരോടൊപ്പം
മണിപ്രവാള ഗൗരവം വഴിയുന്ന പ്രബന്ധ
ഗീതികാരനും നമ്മുടെ മുഖിൽ വരുന്നു.
അഭിജ്ഞാത മന്ത്രശൈലിയും അനാവശ്യമായ
നാടോടിപ്പഴഞ്ചൊൽമട്ടും നമ്മുടെ ശ്രദ്ധ
പിടിച്ചുപറുന്നു. ആദ്യത്തേതിൽ ഭാവാനുമക
തയും രണ്ടാമത്തേതിൽ നാടകീയതയും താളം

ക്രമീകരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ “ഗാന്ധർവ്വം”
ഉത്തരദക്ഷിണ ധ്രുവപദ യുഗൾബന്ദിയാ
കുന്നു.
മധുസൂദനൻ നായരുടെ ജീവിത ദർശനവും
കാവ്യാഭിവിഷ്ണുവും തമ്മിലുള്ള പൊരുത്തം
ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. പല സമകാലിക
കവികളിലും ഈ രണ്ടംഗങ്ങൾ തമ്മിൽ
ശേഷം 65ാം പേജിൽ

ചേമ്പര

ചമ്പരയുടെ പൂർണ്ണരൂപം ഇടയ്ക്കു നിന്നു. രവി കിടക്കയിൽ കൈകുത്തി രോപ്പം ഹരക്കോർവാനിന്നു നേരെ തിരിഞ്ഞു. ഫാനും നിന്നിരുന്നു. വിതർപ്പം പൊടിയാൻ തുടങ്ങി. കൃത്യമൊക്കെ പരാജയപ്പെടാൻ തുടങ്ങും മുമ്പുതന്നെ ചുട്ട് മുറിക്കുള്ളിൽ ഇടിച്ചു കയറിയിരുന്നു. അലസമായി വീണ്ടും കിടക്കയിലേക്ക് അടുത്ത് അർച്ചനച്ചേപ്പി ഉറക്കത്തിൽ ചുട്ടിന്റെ വര വറഞ്ഞപ്പോലെ നിശബ്ദമായി തിരിഞ്ഞു. അർച്ചനയുടെ നഗ്നമായ പുറത്ത് വിതർപ്പം കിനഞ്ഞുവരുന്നതുനോക്കി രവി നിശബ്ദനായി.

എപ്പോഴാണ് താൻ വന്നത്? പത്തുമണിക്ക് ഹരിയോട് യാത്രപറഞ്ഞു വീട്ടിലേക്കു നടക്കുമ്പോൾ അർച്ചനച്ചേപ്പിയെ കാണാമെന്നു തോന്നിയിരുന്നില്ല. പക്ഷേ വീട്ടിൽ പോയില്ല. ഉച്ചഭാണിനി ഹരിയുടെ അമ്മ കിഷ്കിണിയിരുന്നു. ഒഴിയുകയായിരുന്നു രവി. നാളെത്തന്നെ കൽക്കത്തയ്ക്കു വണ്ടികയറണമെന്ന ചിന്തയായിരുന്നു. ഒരാഴ്ചപോയത് ഏതവധം. അങ്ങ്, ഭ്രാന്തപ്പിടിച്ച ഭ്രാന്തകളും മനുഷ്യരും ചലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വംശനശപോരങ്ങളിൽ ഇത്രയും വേഗം സൂര്യൻ കടന്നുപോയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നില്ല. സത്യത്തിൽ താൻ വന്ന തീവണ്ടിപ്പോലും മെല്ലെ കിതച്ചുകിതച്ചായിരുന്നു എത്തിയത്. വേഗം പോരേന്ന് എപ്പോഴും തോന്നിയിരുന്നു. മനസ്സുനിറയെ ലീലയായിരുന്നു.

പത്തുദിവസം എം.ഡിയോട് ഇരുന്നവർക്കി വണ്ടികയറുമ്പോൾ അർച്ചനച്ചേപ്പിയെ ഓർത്തിരുന്നുവോ? ലീലയുടെ കണ്ണിലിടകളും ചിരിയും മാത്രമേ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അമ്മയെപ്പറ്റിപ്പോലും തനിക്കുൽക്കണ്ഠയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇടയ്ക്ക്, ഇങ്ങു നാട്ടിന്റെ മണം തീവണ്ടിയിലിരുന്ന് ആദ്യമായി ശ്വാസിച്ചപ്പോൾ അമ്മയെയോർക്കാതിരുന്നതിന് കൂറ്റബോധം തോന്നി. ലീലയ്ക്കുവേണ്ടി അവൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന, പലപ്പോഴും ഭ്രാന്തമായി സംസാരിക്കുവാനിഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ജോസ് ഹാഡ്ലി ചേമ്പരിന്റെ മൂന്നു പുസ്തകങ്ങൾ വാങ്ങിയിരുന്നു. അവൾ വായിച്ചതാവും അവയെല്ലാം. ലീലയുടെ കസിക്കൻ-രാമകൃഷ്ണൻ എന്ന രാമന്റെ വീടിന്റെ പുരുഷന്ത് അലസമായ ഏതോ വൈകുന്നേരം

രത്ന ലീല ചേമ്പരിന്റെ 'ക്രിമിനൽ ഹിറോ'സിന്റെ വിജയകഥകൾ പറയുകയായിരുന്നു. കസേരയിൽ നിന്നു പറന്നുതറയിൽ വീണ പുത്രം രവി മെല്ലെ കാലുകൊണ്ടു തട്ടിനിർത്തിയെടുത്ത് മേശമേലിട്ടു. 'ഇവനെന്തു ഗുരുതമിളുമ്പോ' പുതം ചവിട്ടുന്നതുകണ്ട രാമന്റെയമ്മ പുറത്തേക്കിറങ്ങുകയായിരുന്നു. 'ഹായ്, മദർ സർക്കിട്ടറാവും'—ലീല. അവർ രവിയെ നോക്കിയിരിച്ചു. പുറത്തേക്കിറങ്ങി.

ചുട്ടു കുടിവരികയായിരുന്നു. പുറത്ത് സൂര്യൻ ചുട്ടുപൊളുത്തു. കൽക്കത്തയിൽ നിന്നു വണ്ടികയറുമ്പോൾ എട്ടുമാസങ്ങൾ കൊണ്ടു താൻ ഉണ്ടാക്കിയെടുത്ത നൊസ്റ്റാൾജിയ തകർത്തൊറിഞ്ഞത് ഈ നശിച്ച ചുട്ടാണെന്നു രവിക്കു തോന്നി. എന്തിനു സൂര്യനെ പഴിക്കണം? കുറ്റാചാരൻ മറ്റോ രാജ്യത്തും രവി കണ്ടില്ല. ലീല പത്താം ക്ലാസ്സിന്റെ ടെൻഷനിലും കഴിഞ്ഞ് തന്നെ പൊലെയെന്ന നൊസ്റ്റാൾജിക്കും റോമാൻറിക്കുമായി താഴെ തോട്ടവക്കത്ത് കുളിർനീരിൽ കണ്ണുനട്ട് സ്വപ്നങ്ങളുണ്ടു നടക്കുന്നതു മാത്രമായിരുന്നല്ലോ തന്റെ മനക്കണ്ണിലുണ്ടായിരുന്ന ദൃശ്യങ്ങൾ. അവധി-മധുവേനലവധിയെങ്കിലും ഒരു മഞ്ഞുകാലത്തെയായിരുന്നു രവി സ്വപ്നം കണ്ടത്. ചേമ്പരിന്റെ പുസ്തകങ്ങൾ അവളുടെ രാവുകളെ സന്തുഷ്ടമാക്കിയെന്നു കരുതി. ഓവർടെം കഴിഞ്ഞു കിടക്കയിലേക്കു വീഴുമ്പോൾ രവിയുടെ സ്വപ്നത്തിൽ പുറത്തെ കാറ്റിനെ മെല്ലെ തടഞ്ഞുനിർത്തുന്ന പൂഷ്പങ്ങൾ തുന്നിപ്പിടിപ്പിച്ച കർട്ടനുകൾക്കുള്ളിൽ ചേമ്പരിനെ വായിച്ചു വളരുന്നതും ഉറങ്ങാതെ കിടക്കുന്ന ലീലയായിരുന്നു. ഇവിടെയെത്തിയപ്പോൾ കുളുവുമില്ല. തോട്ടമില്ല. കിണറ്റിലെ വെള്ളം തീർന്നതിനെപ്പറ്റി പരാതി പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് അമ്മ തന്നെ എതിരേറ്റുതന്നെ. കാലഗണനയിൽ വന്ന പിശകിൽ നാട് രവിക്കുമുന്നിൽ ഗൗരവം പുണ്ടുനിന്നു.

ആദ്യദിവസം തന്നെ രാമനെ കാണാൻ പോയി. 'അവനെന്തു കണ്ടാൽമതിയല്ലോ. നിനക്ക്'—അമ്മ. രാമകൃഷ്ണനും രവിയും രാമലക്ഷ്മണന്മാരാണെന്നാണ് അമ്മയുടെ ഉപമ. തനിക്കു രാമനെ കാണുകതന്നെ, വേണമായിരുന്നു. പക്ഷേ, തനിക്ക് ലീലയെ കാണണമായിരുന്നു. 'ചേമ്പ-പുസ്തകങ്ങളെ പൊതിഞ്ഞെടു

ത്തു. കാരണം ലീലയുടെ ഓഷയിൽ 'ബെസിൻ കവർ' ചേമ്പരിന്റെ പുസ്തകങ്ങൾക്കു മാറ്റു കൂട്ടുന്നുവെങ്കിലും ഇവിടത്തുകാർക്ക് പടിപ്പുരകോക്കും. ഒരിക്കൽ, വീട്ടിലാരുമില്ലാത്ത ഒരു നേരത്ത്, പേരിനുമാത്രം അടിവസ്ത്രമണിഞ്ഞു തോക്കുകൾക്കിടയിൽ ശയിക്കുന്ന ചേമ്പരിയുടെ കിടക്കയിലൂടെ ചിത്രമുള്ള ചേമ്പരിന്റെ 'ഐവുഡ് റാദർ സ്റ്റേ പുവർ' തന്റെ മുന്നിലേക്കിട്ടു ലീല പറഞ്ഞു: 'ഹൗസ് ഓഫ്?'

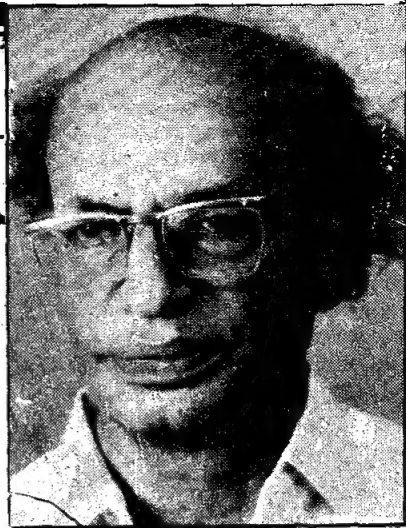
പത്താം ക്ലാസ്സുകാരിയുടെ പരിഹാസം. രവി ഒരു തണുപ്പാണെന്നായിരുന്നു ലീലയുടെ കണക്കുകൂട്ടൽ. താനല്ലേ അതു വരുത്തിവച്ചത്? മനസ്സിൽ അവൾ കത്തിനിൽക്കുമ്പോഴും അന്ന് അവളുടെ പാദങ്ങൾ തന്റെ കാൽവിരലുകളിൽ മുട്ടിയപ്പോൾ ആദ്യം രവി പതിയെ കാൽവലിച്ചു. പിന്നീട് 'ഇനീഷ്യേറ്റീവ്' അവളുടെയായിരുന്നു. തന്റെ വിരലുകൾ തണുത്തുറഞ്ഞിരുന്നു. 'ഇതെന്തൊന്നു തണുപ്പാണ്?' തന്നെപ്പറ്റിയല്ലേ അവൾ പറഞ്ഞത്? 'ഇവൾക്കുവട്ടാണ്' രാമൻ കയറിവന്നു. 'പൊളുത്ത ചുട്ടിലും ഇവൾക്കു തണുപ്പ്'.

തനിക്കു രാമനെ ഓർക്കണമായിരുന്നു. രാമന്റെയമ്മയെ ഓർക്കണമായിരുന്നു. ലീലയുടെ അച്ഛൻ രാഘവേന്ദ്രനെ ഓർക്കണമായിരുന്നു. 'പിന്നെ മനസ്സിലേക്കുവന്ന ആയിരം പുസ്തകങ്ങളിലെ ബുദ്ധി തിയാനിസ്' ഓർക്കണമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ, ഒരു സ്കൂൾ കൂട്ടിയുടെ

എം. കൃഷ്ണൻനായർ

സാഹിത്യവാദപഥം

രത്നം നൈസർഗ്ഗികമായി ഉള്ളിലാണ്. അതിൽ സൂര്യരശ്മികൾ പതിച്ചാൽ എന്തൊരു ഉജ്ജ്വലതയായിരിക്കും! ഇർമ്മൻ കവി ഹെറ്റെയുടെ ആശയങ്ങൾ രത്നങ്ങളാണ്. അവയിൽ അദ്ദേഹം ഭാവനയുടെ മയുഖങ്ങൾ വീഴ്ത്തുമ്പോൾ എന്തെന്നിപ്പാത്ത കാന്തി ആവഹിക്കുന്നു അവ. നോക്കുക.

“വളരെക്കാലമായി ഞാൻ ഭാര്യയെ അന്വേഷിക്കുകയായിരുന്നു. ഞാൻ അന്വേഷിച്ചു. പക്ഷേ ദർശിച്ചവരെല്ലാം വേഷ്യകൾ. അവസാനം കൊച്ചു വേഷ്യയായ നിന്നെ ഞാൻ കണ്ടെടുക്കുകയും ഭാര്യയെ നിന്നിൽ കണ്ടുപിടിക്കുകയും ചെയ്തു.”

“മൈസസ്, താങ്കളുടേത് ദുഃഖകരമായ വിധിയായിരുന്നു. വിശക്കുന്ന വ്യക്തി. മാറിപ്പോയ ക്ഷണങ്ങളുടെ കൈയിൽ കനമാർന്നു കിടന്നു. ഞാനും അതുപോലെ ഒരവസ്ഥയിൽ. പക്ഷേ ആഹ്ലാദദായകമാണത്. ഞാൻ സ്പർശിക്കുന്നതെല്ലാം എന്റെ കൈയിൽ ജീവനുള്ള കവിതയായി മാറുന്നു. മോഹനാംഗിയായ കലാധിദേവത, ഞാൻ പ്രതിഷേധിക്കുന്നില്ല. എന്റെ ഓമനയെ ഞാൻ കെട്ടിപ്പിടിക്കുമ്പോൾ ഭവതി അവളെ യക്ഷി കഥയാക്കി മാറാതിരിക്കുമെങ്കിൽ.”

“സൗന്ദര്യം ചോദിച്ചു: ‘സ്യസ്ത ദേവതാണെന്നിന്നു നശിക്കണം?’ ഈശ്വരൻ മറുപടി നല്കി ‘എന്ത്? നശിക്കുന്ന വസ്തുക്കൾക്കേ ഞാൻ സൗന്ദര്യം നല്കുന്നുള്ളൂ.’”

“വാർദ്ദധക്യം വിനയമുള്ള മാനുഷനാണ്. അയാൾ വാതിലിൽ ഒന്നിലധികം തവണ തട്ടുന്നു. പക്ഷേ ആരും ‘അകത്തേക്കു വരു’ എന്നു പറയുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് അയാൾ കൊളുത്ത് ഉയർത്തി വേഗത്തിൽ അകത്തേക്കു ചെല്ലുന്നു. അപ്പോൾ ആളുകൾ പറയുന്നു അയാൾ മര്യാദകെട്ടവനാണെന്ന്.”

ഇവയൊക്കെ സൂത്രവാക്യപരമായ പ്രസ്താവങ്ങളാണ്. കുറച്ചുകൂടി ദീർഘമായുള്ള സൂത്രവാക്യപ്രസ്താവമാണ് ഡോക്ടർ പുതുശ്ശേരി രാമചന്ദ്രൻ ഭാഷാന്തരീകരണം ചെയ്ത ഗെററയുടെ കൊച്ചുകാവ്യം. (മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പ്—‘ഒരു സാമൂഹ്യം’) കാവ്യത്തെ പരാവർത്തനം

ചെയ്യുന്നതു പാപമാണ്. എങ്കിലും അതനുഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. പുത്തോട്ടത്തിൽനിന്നു കവി വിടർന്ന പുക്കൾ ഇറുത്തെടുത്തു വീട്ടിലേക്കു കൊണ്ടു പോയി. കൈയിലെ ചുട്ടുകൊണ്ട് അവ വാടിക്കുലഞ്ഞു. സ്ഫടികപാത്രത്തിൽ കുളിർനീരിൽ കവി അവയിട്ടു. എന്തൊരു അദ്ഭുതം! മണ്ണിലൂറിച്ചു നില്ക്കുന്നതുപോലെ കരുത്താർന്ന് അവ തലയുയർത്തി നിന്നു. മരൊരു ഭാഷയിലേക്ക് ആക്കിയ, തന്റെ കവിത കേട്ടപ്പോൾ കവി അദ്ഭുതവിവശനായി നിന്നുപോയി.

പുക്കളുടെ സത്യത്തെ കവിതയുടെ സത്യവുമായി കൂട്ടിയിണക്കുന്ന ഈ കാവ്യം ചേതോഹരം തന്നെ. ഡോക്ടർ പുതുശ്ശേരി രാമചന്ദ്രൻ ഭാഷാന്തരീകരണവും നന്ന്.

★ ★ ★

“അപ്പോൾ പാപത്തിന് നിങ്ങൾ ഏതു നിർവ്വചനമാണു നല്കുന്നത്? മനുജളവയുടെ നിർവ്വചനമെന്നാണ് എന്റെയും. ആരെങ്കിലും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രവൃത്തി അയാൾക്കു നിന്റത്താൻ കഴിയാതെ വരുന്നത്”— ഗെററ.

ചോദ്യം, ഉത്തരം

“ദീർഘ ദൂരെ കണ്ണുകൾ നട്ട് ആരെയും നോക്കാതെ, പൂഞ്ചിരിപൊഴിക്കാതെ, തെല്ല് ഗൗരവഭാവത്തിൽ ഓഫീസിലേക്കു പോകുകയും അതേ മട്ടിൽ തിരിച്ചു വീട്ടിലേക്കു വരികയും ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീയല്ലേ കുലീന?”

“ആ സ്ത്രീ അഭിജ്ഞാതയായിരിക്കാം. പക്ഷേ മനുജളവയുടെ ബഹുമാനം നേടുകില്ല. ചലനാത്മകതയാണ് ഓടി. പിഞ്ചാണിപ്പാവപോലെ പോകുകയും വരികയും ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീക്കു ചലനാത്മകതയില്ല. അവർക്കു സൗന്ദര്യമുണ്ടെങ്കിലും അതു വൈരുദ്ധ്യമായേ തോന്നു കാഴ്ചക്കാർക്ക്. വെള്ളം കെട്ടിക്കിടക്കുന്ന പട്തരിർത്ഥം (തിരുവനന്തപുരത്തെ ഒരു കുളം) ചലനരഹിതമായതുകൊണ്ടു വിരുപം. മേയുടെ മടിത്തട്ടിൽ നിന്നു ചാടിയിറങ്ങി കരിമ്പിൻകാടുകളെ വക

മിറർത്താണ്ഡവർമ്മ വേണാടിനെ തിരുവിതാംകൂറാക്കിയത് ഏതു പേന കൊണ്ടാണ്? വാൾ വിശിയാണ് അദ്ദേഹം ആരാജ്യം നിർമ്മിച്ചത്. ചെറുകഥയും കവിതയും നോവലുമെഴുതിയാണ് മാർത്താണ്ഡവർമ്മ തിരുവിതാംകൂറിന് രൂപംകൊടുത്തതെന്ന് നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നോ?

കലാകൗമുദി സെപ്തംബർ 12, 1993

ദ ലാർജ്ജ് ഗ്ലാസ്—മാർസൽ
ദുഷാങ്ങിന്റെ രചന

കെ.താ.വ്യാപാസ്

മനുഷ്യൻ ത്രാസം ഇനിപ്പിക്കുന്നില്ല; കോലാ
ജിതിമാണ്. കഥയ്ക്കു വേണ്ടതൊക്കെ 'അച്ഛ
തൻകുട്ടി' എന്ന രചനയിലുണ്ട്. ആഖ്യാനം,
സംഭവവിവരണം ഇവയെല്ലാം. എങ്കിലും അതിലെ
അസത്യം എന്ന പേടിപ്പിക്കുന്നു. പുച്ഛയിൽ
അമിതഭ്രമമുള്ള ഒരച്ഛതൻകുട്ടിയുടെ കഥയാണ്
ശ്രീ. വി.പി. ജോൺസ് പറയുന്നത്. പുച്ഛ
അയാൾക്ക് 'ഒരൊഴിയാബാധ'യായി മാറിയതു
കൊണ്ട് അമ്മ, സഹോദരി, ഭാര്യ ഇവരെല്ലാം
അയാൾ അഗണ്യകോടിയിലേക്കു തള്ളുന്നു.
"കടത്താൻ പൊട്ടിയ മനസ്സുമായി അയാൾ
അവരുടെയൊക്കെ കണ്ണിൽ ഒരു നോക്കുകുത്തി
യായി അങ്ങനെ നില്ക്കുന്നു" എന്നാണ്
കഥയുടെ അവസാനത്തെ വാക്യം, അനിയതമാന
സികനിലയുടെ കലാത്മകമല്ലാത്ത ആവിഷ്കാ
രവും ആൻറി ക്ലൈമാക്സിൽ ചെന്നുള്ള
കഥയുടെ നില്പും അച്ഛതൻകുട്ടിയെപ്പറ്റി
കഥയെത്തന്നെ നോക്കുകുത്തിയായി മാറിയി
രിക്കുകയാണ്.

★ ★ ★

മൃത്യവായനക്കാർക്കു പുച്ഛകളെക്കുറിച്ചുള്ള
കഥകളിൽ താൽപര്യമുണ്ടെങ്കിൽ താഴെപ്പേർ
ക്കുന്ന ഒന്നാത്തരം കഥകൾ വായിക്കാം.

The Cat's Paradise—Emile Zola
Particularly cats—Doris Lessing
The Best Bed—Sylvia Townsend Warner
The Cat that walked by Himself—Rudyard
Kipling

Saha—Colette
Dick Baker's Cat—Mark Twain
ഇക്കഥകളിൽ ഏറ്റവും നല്ലത് എവിൽ സൊല
യുടെ The Cat's Paradise എന്നതാണ്.

ദ്രോഹം

നമ്മുടെ ആത്മാവിന്റെ വിപഞ്ചികയിലെ
തന്ത്രികളിലൊന്നിൽനിന്ന് ഒരു മധുരശബ്ദം
പോലും പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയാതെ കഥകൾ,
കാവ്യങ്ങൾ, ഉപന്യാസങ്ങൾ ഇവ മെഴിപ്പുരട്ടി

നമ്മുടെ ആത്മാവിന്റെ
വിപഞ്ചികയിലെ തന്ത്രി
കളിലൊന്നിൽ നിന്ന് ഒരു
മധുര ശബ്ദംപോലും പുറ
പ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയാതെ
കഥകൾ, കാവ്യങ്ങൾ, ഉപ
ന്യാസങ്ങൾ ഇവ മെഴിപ്പുരട്ടി
വിടുന്നത് ദ്രോഹമാണ്.

വിടുന്നത് ദ്രോഹമാണ്. ആ ദ്രോഹം ഞാൻ
കണ്ടതു ശ്രീ. വി.പി. മനോഹരന്റെ 'കഴുത്തു
പ്പൂൻ' എന്ന കഥയിലാണ്. ഷോപ്പ് കൺട്രാക്ടർ
മാത്തപ്പനെ ആരോ കഴുത്തുവെക്കുന്നു. തല
വേറെ ഉടലു വേറെ എന്ന നിലയിൽ. പൊലീസ്
ഉദ്യോഗസ്ഥൻ നായയോടുകൂടി വന്നു പരിശോ
ധിച്ചപ്പോൾ മൃഗം അവിടെക്കിടന്ന ഒരു പുവ
മ്പഴത്തെ മണപ്പിച്ചു. പുവമ്പഴത്തിൽ ഒരു നീണ്ട
തലമുടിനാരും. പുവമ്പഴം വാങ്ങിയത് മരിച്ചയാ
ളിന്റെ സഹധർമ്മിണിയാണെന്നു കണ്ടുപിടിച്ച
പൊലീസുദ്യോഗസ്ഥൻ അയാൾ പുവമ്പഴംകൊണ്ടു
മാത്തപ്പന്റെ കഴുത്ത് അറുത്ത് കൊന്നു എന്നു
തീരുമാനിക്കുന്നു. പൊലീസിനെ കളിയാക്കാനാണ്
മനോഹരന്റെ ലക്ഷ്യമെങ്കിൽ അതിന് എന്തെല്ലാം
മാർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. ഇത്ര ബാലിശമായ രീതിയിൽ
വേണമായിരുന്നോ എന്നു ചോദിക്കാൻ തോന്നി
പ്പോകുന്നു. സാംസ്കാരികപ്രവർത്തനങ്ങളെ
കലാവാസനയില്ലാത്തവർ ഇങ്ങനെ മലിനമാ
ക്കുന്നതിനെയാണ് ഞാൻ ദ്രോഹമായി കാണു
ന്നത്. (പത്നിയായി നല്ല കഥകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെ
ടുത്തുവന്ന ദേശാഭിമാനി വാരികയിലാണ് ഇക്കഥ
യുള്ളത്.)

സങ്കുചിതത്വം

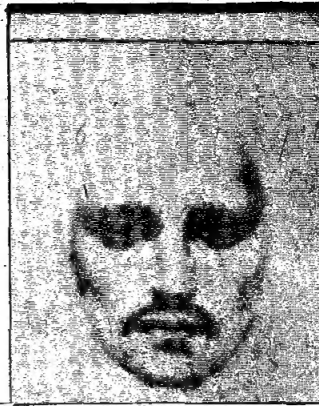
"ഗാന്ധിക്കു ഖാദിയോടെന്നപോലെ
എനിക്കു ഹാൻഡ് മെയ്ഡ് പേപ്പറിനോടാണ്
ഇഷ്ടം. എനിക്ക് ഒപ്പിടാനയയ്ക്കുന്ന എല്ലാക്കട
ലാസ്സുകളും ഹാൻഡ് മെയ്ഡായിരിക്കണം"
എന്ന് സർ. സി.പി. രാമസ്വാമിഅയ്യർ ഒരു
ഫയലിൽ എഴുതിയത് ഹജൂർ കച്ചേരിയിൽ
എന്നെ കാണാനെത്തിയ ശ്രീ. കെ.വി. സുരേന്ദ്ര
നാഥിനെ കാണിച്ചുകൊടുത്തു. (ഓഫീസ് ഫയൽ
ആരെയും കാണിച്ചുകൂടാ. എങ്കിലും ഞാനതു
ചെയ്തു സുരേന്ദ്രനാഥ് അതുകണ്ടു പൂച്ഛിച്ച്
എന്തോ പറഞ്ഞത് എന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ
തൂർബ്ബലസ്ഥിതിയിൽനിന്നു ഓടിപ്പോയിരിക്കുന്നു.
ഹാൻഡ് മെയ്ഡ് പേപ്പറിൽ—തഴ്വേല പരി
തപ്തമിതികളിൽ—കാലമർത്തി കഥയെഴുതിയി
രിക്കുന്നു ശ്രീ. പി. അനന്തപദ്മനാഭൻ. വിശാല
ഹൃദയമുള്ള പുരുഷന്മാർ ഏറെയുണ്ടെങ്കിലും
ചിലർ സങ്കുചിതമനസ്കരാണ്. അതുപോലെ
ഹൃദയവിശാലതയുള്ള എത്രയോ സ്ത്രീകളുണ്ട്.
അവരിലും ഒറ്റപ്പെട്ടവർ കാണാതിരിക്കില്ല.
അങ്ങനെയൊരു സ്ത്രീകഥാപാത്രത്തെ—ആ
കഥാപാത്രം തികച്ചും കേരളീയചാര്യയു
ള്ളത്—അവതരിപ്പിച്ച് അവരുടെ സങ്കുചിതമായ
ഹൃദയത്തെ കാണിച്ചുതരുന്നു അനന്തപദ്മനാഭൻ.
മലേഷ്യയിൽ പോയ യുവാവു തിരിച്ചു വരുമ്പോൾ
അടുത്ത വീട്ടിലെ രക്ഷെട്ടിക്കു സാരി വാങ്ങി
ക്കൊണ്ടു വരുന്നു. അയാളത് എടുത്തുകൊടുക്കു
മ്പോൾ അതിന്റെ വില മൂന്നുരൂപയാണെന്ന്
അമ്മ വിളിച്ചു പറയുന്നു. ആ തുകകൊടുത്ത്
സ്ത്രീയുടെ ദൗഷ്ട്യത്തിന് അടികൊടുക്കുന്നു
രക്ഷെട്ടിയുടെ ബന്ധു. അതോടെ യുവാവിനു
വൈകല്യബുധം. ഹാൻഡ് മെയ്ഡ് പേപ്പർ
താഴ്ന്നും പൊങ്ങിയുമിരിക്കും. അതിൽ സി.പി.
രാമസ്വാമിഅയ്യരുടെ ധീഷണപരതത്തെ കാണി
ക്കുന്ന കൈയൊപ്പ്. ആഖ്യാനത്തിന്റെ നിമ്നോ
ന്നതതലങ്ങൾ അസുഖദായകങ്ങളാണെങ്കിലും
കലാകാരന്റെ സ്ത്രീഹൃദയ ദർശന പാടവം

ഒക്താവോപാസ്സ്

മിനുഷ്യനിലുള്ള ദണ്ഡഭാവങ്ങളെ വിശദമാക്കി അവന്റെ ചരിത്രം ആലേഖനം ചെയ്യുന്ന, ഒക്താവോപാസ്സിന്റെ (Octavio Paz—D.1914) "Conjunctions and Disjunctions" എന്ന പുസ്തകം (Arcade Publishing—New York—Translated by Helen Lane—Rs 250/-) ധീഷണാപരതത്തിന്റെ പരമോടിയിലെത്തി നൽകുന്നു. Metaphor, Conjugations, Eve and Pranapuramita, Order and Accident ഈ നാല് പ്രബന്ധങ്ങളിലൂടെയാണ് മനുഷ്യന്റെ ഈ ദണ്ഡഭാവത്തെ പ്രകടമാക്കുന്നത്. Body, Non-body ഇവയാണ് ദണ്ഡങ്ങൾ. പാസ് പറയുന്നു:-

The history of the body in the final phase of western culture is that of its rebellions. In no other era and in no other civilization has the erotic impulse manifested itself as a purely or predominantly sexual subversion. Eroticism is something more than a sexual urge; it is an expression of the sign body. But the sign body is not independent; it is a relationship and it always has to do with the sign non-body, whether it is a movement toward it or away from it. (അടിവരയിട്ട വാക്കുകൾ ചർച്ചിക്ക അക്ഷരത്തിലാണ് ഇംഗ്ലീഷ് തർജ്ജമയിൽ—ലേഖകൻ) പടിഞ്ഞാറൻ ദേശത്തെ വിപ്ലവം ഈ രണ്ടു പ്രതിരൂപങ്ങളുടെയും (body and non-body) വിധോഽജ്ഞിത കാണ്മയെക്കുന്നു. അത് അത്യന്താ വസ്ഥയിലെത്തി ആ ബന്ധത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ അന്തർദ്ധാനത്തെ പ്രകടമാക്കുന്നു. എങ്കിലും ഈ വിഭിന്നത—body, non-body വിഭിന്നത—നിലവിലിരിക്കുന്നുവെന്നാണ് പാസ് സിദ്ധാപിക്കുന്നത്. ഞാൻ ഇപ്പറഞ്ഞത് വായനക്കാർക്കു സമ്പൂർണ്ണമായും ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് എനിക്കറിയാം. അത് അറിയണമെങ്കിൽ ഗ്രന്ഥം മുഴുവൻ വായിക്കണം. വായിച്ചാൽ അത് ഞാൻ ആദ്യമെഴുതിയതുപോലെ അന്യോദ്യശമാണെന്നു ഗ്രഹിക്കാം.

പാസ്സിന്റെ "The Monkey Grammarian" എന്ന പുസ്തകം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിത പോലെ മനോഹരമാണ്. വൈയാകരണനായ

കലിൽ ജി.ബാൻ

കുമാരനാശാൻ, വള്ളത്തോൾ, ഉള്ളൂർ, ശങ്കരക്കുറുപ്പ്, ചങ്ങമ്പുഴ, സി.വി. തകഴി ഇങ്ങനെ വർഷങ്ങളായി പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നില്ലേ? വേറെ സാഹിത്യകാരന്മാരില്ല. സിനിമാവാരികകളുണ്ടാക്കുന്ന വൈരസ്യം നിരുപകാരം ഉണ്ടാക്കുന്നു.

നൂമാനെ കേന്ദ്രത്തിൽ നിറുത്തിക്കൊണ്ടു പാസ്സ് ജീവിതത്തെയാകെ അപഗ്രഥിക്കുന്നു. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു കലയെക്കുറിച്ചുള്ള ഉജ്ജ്വല ചിന്തകളും ഉദാഹരണം:- No painting can tell a story because nothing happens in it. Painting confronts us with fixed, unchangeable, motionless realities. In no canvas, not even excepting those that have as their theme real or super natural happenings and those that give us the impression or the sensation of movement, does anything happen. In paintings things simply are; they do not happen (The Monkey Grammarian—Translated by Helen Lane Arcade Publishing—Rs 250/-)

പാസ്സിന്റെ മൂന്നാമത്തെ പുസ്തകം (ഫ്രഞ്ച് ചിത്രകാരൻ മാർസൽ ഡ്യൂഷാമ്പിനെക്കുറിച്ചാണ്) (Marcel Duchamp 1887-1968) ക്യൂബിസ്റ്റ്—ഫ്യൂച്ചറിസ്റ്റ് ചിത്രകാരനെന്ന നിലയിൽ ലോകപ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ച ആ മഹാനെക്കുറിച്ച് പാസ്സ് എഴുതിയ ഈ ഗ്രന്ഥവും ഉജ്ജ്വലമാണ്. ഇരുപതാം ശതാബ്ദത്തിൽ ഏറ്റവും വലിയ സാധിനശക്തി ചെലുത്തിയത് പികാസോയും ഡ്യൂഷാമ്പുമാണെന്നു സമർത്ഥിച്ച് ഡ്യൂഷാമ്പിന്റെ ചിന്തയെയും ചിത്രകലയെയും പാസ് അപഗ്രഥിക്കുന്നു. പികാസോ കഷ്ടപ്പെടുന്ന സമകാലികതയുടെ ഭാവി പ്രദർശകനാണെന്ന് (Prophet) പാസ് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. നവീന ചൈതന്യം (spirit) അദ്ദേഹത്തിന്റെ. ചിത്രങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. അവയെ നമുക്കു സ്പർശിക്കാം. സംഭവിക്കാൻ പോകുന്നതും സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമാണ് പികാസോ [ഇംഗ്ലീഷ് ശൈലി—ലേഖകൻ] എന്നാൽ ഡ്യൂഷാമ്പിന്റെ ചിത്രങ്ങൾ ചലനത്തിന്റെ സ്പന്ദിക്കണമാണ്. അപഗ്രഥനത്തിന്റെയും ജീർണ്ണതയുടെയും ചിത്രങ്ങൾ. പികാസോയുടെ ചിത്രങ്ങൾ കാൻവാസിന്റെ ചലനമറി തലത്തിലൂടെ (space) അതിവേഗം നീങ്ങുന്നു. ഡ്യൂഷാമ്പിന്റെ, ചിത്രങ്ങളിൽ ആ തലം നടക്കുന്നു. തുലാർജ്ജിതമെന്നു പികാസോയുടെ ചിത്രങ്ങൾ ബിംബങ്ങളാണ്; ബിംബങ്ങളെ സ്റ്റാമ്പ് ചെയ്ത ധ്വാനമാണ് ഡ്യൂഷാമ്പിന്റെ ചിത്രങ്ങൾ. പെയ്ൻറിങ്ങിനെക്കുറിച്ച് ഇതിനെക്കാൾ മഹനീയമായ മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടില്ല. (Marcel Duchamp—Appearance Stripped Bare—Translated from the Spanish by Rachel Phillips and Donald Gardner—Arcade Publishing—Rs 275/-)

ഗാന്ധിയുടെ നേർക്ക്

ദിശിൻ റേപ്പോഷിനു മഹാത്മാഗാന്ധിയെക്കുറിച്ചു കണ്ണു കണ്ണു കണ്ടുകൂടായിരുന്നു. കിട്ടിയ സന്ദർഭങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം ഗാന്ധിയുടെ ആകർഷണിയിട്ടുണ്ട്. 1938 ഡിസംബർ 27-ന് അരവിന്ദറേപ്പോഷ് പറഞ്ഞതു കേൾക്കുക:-

"ഈ കാലയളവിൽ കോൺഗ്രസ്സ്—അതെന്താണ് ഫാസ്സിസ്റ്റ് സംഘടനയെപ്പോലെ? ഗാന്ധി, സിറാലിനെപ്പോലെ ഡിക്റ്റേറ്റർ ആണ്. ഹിറ്റ്ലർ

NOW ON SALE

1. Upamanyu Chatterjee: The Last Burden	Rs.250/-
2. Banana Yoshimoto: Kitchen	Rs.125/-
3. Marquez: Love in the Time of Cholera	Rs.95/-
4. Penguin Edn.: The Kama Sutra of Vatsayana	Rs.85/-
5. S Radhakrishnan: The Bhagavad gita	Rs.95/-
6. Deepak Chopra: Quantum Healing	Rs.190/-
7. S P Gupta: Liberalisztion; Its Impact on the Indian Economy	Rs.195/-

MODERN BOOK CENTRE

G.P.O. Junction, THIRUVANANTHAPURAM-695 001.

Phone: 78826, 78816.

റെപ്പോലെ എന്നു ഞാൻ പറയുകയില്ല. ഗാന്ധി പറയുന്നതെന്തോ അത് അവർ സ്വീകരിക്കുന്നു. വർക്കിങ് കമ്മിറ്റിപോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിറകെ ചെല്ലുന്നു. അതിനുശേഷം അത് ആൾ ഇൻഡ്യ കോൺഗ്രസ്സ് കമ്മിറ്റിയിൽ ചെല്ലുന്നു. അത് അവർ സ്വീകരിക്കുന്നു. പിന്നീട് കോൺഗ്രസ്സും... എല്ലാം നേരത്തേ നീർചെയിക്കുന്നു. സ്റ്റാലിന്റെ പാർലമെൻറിനെപ്പോലെ ആളുകളെ അതിനെക്കുറിച്ചു സംസാരിക്കാനേ സമ്മതിക്കുന്നുള്ളൂ. ഞങ്ങൾ [ദേശീയ] പ്രസ്ഥാനം തുടങ്ങിയപ്പോൾ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ അല്പജന

സ്ത്രീ എത്ര സുന്ദരിയായാലും അസുന്ദരിയായാലും പിറകെ പുരുഷനുണ്ടാവും. അയാളെ പേടിയാണ് തിട്ടക്കത്തിൽ നടക്കുന്നത് അവൾ.

ഒരണാധിപത്യം വലിച്ചെറിയണമെന്ന ആശയത്തോടെയാണ് പ്രവർത്തിച്ചത്. ബഹുജനത്തിന് സംഘടന മുഴുവൻ തുറന്നുകൊടുക്കണമെന്നും ഞങ്ങൾ കരുതി."

അരവിന്ദപ്പോഷ് ഗാന്ധിജിയെ വിമർശിക്കുകയെന്നല്ല എന്റെ പക്ഷം. മഹാത്മാഗാന്ധി സ്റ്റാലിനെപ്പോലെയായിരുന്നുവെന്നു പറയുമ്പോൾ സത്യത്തോടു അരവിന്ദപ്പോഷിന് ആഭിമുഖ്യം എന്നു തെളിയുന്നു. ശത്രുത ഇവിടെ പുകയുകയല്ല ആളിക്കത്തുകയാണ്. ദാർശനികന് ചേരാത്ത ശത്രുത.

33ാം പേജിൽ നിന്നും തുടർച്ച

വൈരുദ്ധ്യം കണ്ടെന്നു വരാം. നമ്മുടെ കാലത്തെ ഗ്രാമനഗരത്തികൾക്കിടയിൽ പരിഹരിക്കാൻ വയ്യാത്ത ചേർച്ചക്കുറവുകൾ ധാരാളമുണ്ടാകും. ഈ സമാഹാരത്തിലെ കവിതകളിൽ ഈ സ്മരണയുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, ഈ അസ്വരസം, വിക്ഷണത്തിലും രചനയിലും സമനയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിരുകളില്ലാത്ത അഭിപ്രായപ്രകടനമാണ് ഏകോപിപ്പിച്ചുള്ള രചനാ സങ്കേതമോ ഇവിടെ കാണാൻ വിഷമമാണ്. പല ഉപഖണ്ഡങ്ങളും കവിത കൊണ്ടുതന്നെ പരിഹൃതമായി എന്നു തോന്നും. വശ്യമായ ഒരിണത്തിനു വഴിപ്പെട്ടുനില്ക്കുന്നു ആശയങ്ങളും അലങ്കാരങ്ങളും. സൗന്ദര്യപക്ഷം അതതിന്നു മുൻതൂക്കം നല്കിയിട്ടുള്ളതു കൊണ്ട് കവി കേവലം ലാവണ്യവാദിയായിട്ടല്ല; കാരണം, കവിതയുടെ ലാവണ്യ സങ്കല്പത്തിൽ ലവണാംശം ഒഴിവാക്കിയിട്ടില്ല. ജീവിതത്തിന്റെ ഉപ്പ് തുപിക്ഷമമാക്കാത്ത കാവ്യബിംബങ്ങൾക്കു കേവലലാവണ്യപദവി ഇവിടെ നല്കിയിട്ടില്ല. ഈ ലവണ ലാവണ്യ ബന്ധം കാവ്യബിംബസൃഷ്ടിയിൽ സാരമായ പ്രാധാന്യം നേടിയിട്ടുണ്ട്. "ഗാന്ധർവ്വ"ത്തിലും മറ്റും ബിംബങ്ങളുടെ സ്പന്ദലത ഒഴിവാക്കി അവയെ ധനീബിംബങ്ങളാക്കിയാണ് പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത് എന്നു കാണാം.

ഇന്നത്തെ മലയാള കവിത വൈവിധ്യത്തിൽ അഭിമതിക്കുന്നു. ഏറെ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ ശബ്ദങ്ങൾ ഒന്നിനെന്ന് പകരവയ്ക്കാൻ വയ്യാത്തവയാണ്. ഈ വൈവിധ്യം ഇഷ്ടപ്പെടാത്തവർ ഉണ്ടാവാം. ഓരോ കവിതയുടെയും കൃതികളുടെ ആത്യന്തികമൂല്യം കാലത്തിനു മാത്രമേ നിർണ്ണയിക്കാൻ പറ്റൂ. സമകാലിക വായനക്കാർക്ക് സന്തോഷം അഭിമതിക്കുന്നതല്ല ഇഷ്ടകവികൾ ഉണ്ടാകും. ഓരോ കാരണം കൊണ്ട് ഓരോ കവിതയോടും കവിതയോടും കുറു തോന്നാം. വ്യക്തിതമുള്ള ശബ്ദങ്ങൾ മറ്റുള്ളവയിൽ നിന്ന് വേർതിരിച്ചറിയാൻ പറ്റും. ആവർത്തിച്ചു വായിച്ചും ചൊല്ലിയും ചൊല്ലിക്കേട്ടും വരികൾ ഹൃദിസ്ഥമാകും. ആ പ്രക്രിയ നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കവിതയുടെ ഗുണനില വാരത്തെപ്പറ്റി നാം അവസാന തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കാൻ തുനിയാറില്ല. വായനക്കാരുടെ, ശ്രോതാക്കളുടെ, സഹൃദയരുമാണ് കവിതയുടെ നിലനില്പിനായാ. മാറിവരുന്ന അഭിമതികൾക്കൊത്ത് ഓരോ പ്രസ്ഥാനവും

ഓരോ കാവ്യസരണിയും ഇനപ്രീതി നേടും. ഹൃദയസംവേദനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ മധ്യസ്ഥനാകാൻ നായരുടെ കവിത യാഗമാണ്. സ്വന്തവും സ്വതന്ത്രവുമായ ഒരു ശബ്ദം ഏതാനും കവിതകൾ കൊണ്ടുമാത്രം സ്ഥാപിച്ചെടുക്കുക എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ല. ആദ്യ സമാഹാരം ഇറങ്ങുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ മധ്യസ്ഥനാകാൻ നായർ അതു നേടി. ഇനിയാണു സൃഷ്ടിക്കേണ്ടത്. വായിക്കാനും കേൾക്കാനും ആളുകളുണ്ടെന്നു വരുമ്പോൾ കൂടുതൽ എഴുതാൻ പ്രേരണയുണ്ടാകും. പക്ഷെ അങ്ങനെ ഉപദോഷം പ്രദാനത്തിനു തയ്യാറാവുന്ന പ്രതിഭയല്ല നാം ഈ കൃതിയിൽ പരിചയപ്പെടുന്നത്. കാർഷ്ഠ്യവും കാർഷ്ഠ്യവും ഒഴിവാക്കി, ഇമ്പമാർന്ന ഒരു ലയം സ്വന്തം മുദ്രയാക്കി, വളരെ ശ്രദ്ധിച്ചുമാത്രം, വളരെ തെക്കത്തോടുകൂടി മാത്രം, കാവ്യരചനയിലേർപ്പെടുന്ന ഈ കവി സമകാല മലയാള കവിതയുടെ നിറവററപ്പെട്ട വാഗ്ദാനം, വരദാനം തന്നെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇനിയു മങ്ങാത്തുള്ള വളർച്ചയിലും വായനക്കാരെപ്പോലെ സുഹൃത്ത് കവികളും ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കണം എന്നതിൽ സംശയമില്ല.

[വി.മധ്യസ്ഥനാകാൻ നായരുടെ 'ഗാന്ധർവ്വ' എന്ന കവിതാസമാഹാരത്തിനെഴുതിയ ആമുഖം]

53ാം പേജിൽ നിന്നും തുടർച്ച

ശബ്ദബിംബങ്ങളെപ്പറ്റി നല്ലൊരു ലേഖനമെഴുതി പേരുവയ്ക്കാതെ. എന്റെ കാലത്തെ ബിംബം കരുണാകരന്റെ ബിംബം താരതമ്യം ചെയ്തു കൊണ്ട് 'ഇനിയും'ത്തിന് അയച്ചു.

അവസ്ഥി വന്ന് ലളിതകലാ അക്കാദമിയെപ്പറ്റി ഒരു ലേഖനമോ കുറിപ്പോ വേണമെന്നു പറഞ്ഞു. അത് എഴുതിക്കൊടുത്തു.

പേപ്പർ വിറ്റു. 140 ക.യോളം കിട്ടി. 50 രൂപ പി.കെ.കൃഷ്ണൻകുട്ടിക്കും 25 രൂപ പി.പി.പാണ്ടി ക്കും അയച്ചു.

വൈകുന്നേരം പി.ജി.പുരുഷോത്തമൻപിള്ള വന്നു. ഇനി അയാളുടെ പുസ്തകം ഒന്നു റിവ്യൂ ചെയ്യണം. 'മാതൃഭൂമി' ഓണാമ്പിൾക്കു പതിപ്പ് കിട്ടി. സാമ്പത്തികവും ആസ്തികവും ലേഖനങ്ങൾ വായിച്ചു. അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, സുഗതകുമാരി, എൻ.എൻ.കക്കാട് എന്നിവരുടെ കവിതകളും പണിക്കരുടെ കവിത നന്നായിട്ടുണ്ട്.

ആഗസ്റ്റ് 28, ശനി. തുല്യവർദ്ധി-പാലാഴിയിൽ അനുഭവ പ്രകടനം. കേരളത്തിന്റെ വ്യവസായികരണത്തിൽ കമ്മ്യൂ

ണിസ്റ്റർ മുന്തിമാർ വഹിച്ച പങ്കിനെപ്പറ്റി ഒരു ലേഖനമെഴുതി. കാലത്തെ സമയം അങ്ങനെ പോയി. ഉച്ചതിരിഞ്ഞു മൂലശ്ശേരി പോയി. കൃഷ്ണൻകുട്ടിനായരും പറമ്പനും കൂടി ഉണ്ടായിരുന്നു. യോഗത്തിൽ ഒരു 25 പേരെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ പ്രസംഗങ്ങളൊക്കെ നന്നായി. 6.30-നു തിരിച്ചെത്തി.

രേ.തി 10 മണിക്കു ഡോ.ചന്ദ്രൻ വന്നു. അയാളെ ആലപ്പുഴ ഇല്ലയിൽ പള്ളിപ്പുറത്തേക്കു മാറിവയ്ക്കാൻ അറിവു കിട്ടിയത്രെ. കരുണാകർനെ രാമനിലയത്തിൽ പലപ്രാവശ്യവും വിളിച്ചുനോക്കി. കിട്ടിയില്ല. 11 മണിക്ക് അവർ പോയി. ഞാൻ ഉറങ്ങാനും കിടന്നു.

ആഗസ്റ്റ് 29, ഞായർ.

ആഗസ്റ്റ് 30, തിങ്കൾ.

അങ്ങനത്തെ അമ്മുക്കുട്ടി മരിച്ചു. കാൻസറായിരുന്നു. വീട്ടിലുള്ള എല്ലാവരും പോയി കണ്ടു. മൃതദേഹം കൊണ്ടുപോകുന്നതുവരെ ഞാൻ അരികെയിരുന്നു.

ടി.ആർ. രാഘവനോട് ഇന്റർസ്റ്റ് സോവൻസിനു പരസ്യം ചോദിച്ചു. തീരാമെന്നു പറഞ്ഞു.

വൈകിട്ടു പരിപാടികൾ കാണാൻ പോയി. നടൻ കലകൾ. പ്രത്യേകിച്ചു സംഘാകളി, കാണണമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. ശീതകൻ തുളളൻ നന്നായി. 45 മിനിറ്റോ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. 8.30 ആയി. പിന്നെ സംഘാകളി. ആദ്യം വഞ്ചിപ്പാട്ട്. അസ്സലായി. പിന്നെ മേളി. അതുകഴിഞ്ഞ് ഇട്ടിക്കണ്ടപ്പന്റെ പുറപ്പാട്. സംഭാഷണം അത്ര ഹാസ്യരസപ്രധാനമൊന്നുമല്ലായിരുന്നു. പിന്നെ ഒപകാളിസ്തുതി. അതുകഴിഞ്ഞു കുറഞ്ഞിയോട്ടം. ഒരാൾവേഷമാണ് അടുത്തത്. ആട്ടം ഒന്നാത്തരം നൃത്തമാണ്. അതുകഴിഞ്ഞ് അമ്മാറു വേഷങ്ങൾ അത്തമിയിൽ യുഗം ചെയ്യുന്നതിന്റെ അനുകരണം. പിന്നെ മരത്തക്കക്കാൻ കൂട്ട തലയിൽ വച്ചുവരുന്നു. സംഭാഷണം. പിന്നെ മുന്തിയമ്മ. വടി കുത്തിപ്പിടിച്ചുവരുന്നു. അവസാനം ധനാശി. കഥകളി മിനുക്കുവേഷം. കഥകളി മുദ്രകളും ഓവാടീനയങ്ങളും നൃത്തനൃത്യാദികളും പാട്ടും. 11 മണിയായി കഴിയുമ്പോൾ. ഓരോന്നും വെട്ടിക്കുറച്ചാണ് അവ തിരിച്ചിട്ടത്.

ചുമ്മാർ ചുണ്ടൻ സമർത്ഥൻ തന്നെ. അയാളുടെ കമൻറുകളും കൊള്ളാം.

ആഗസ്റ്റ് 31, ചൊവ്വ.

കുറുത്ത് സ്വാമരം. 10 മണിക്ക്. ഞാൻ പോയില്ല. സ്വാമരത്തിന്റെ പണപ്പിരിവോ മറ്റു കാര്യങ്ങളോ ഉണ്ടാകുമെന്നു കരുതി ഭയപ്പെട്ടാണു പോകാതിരുന്നത്. എന്നാൽ പിന്നീടറിഞ്ഞത് ഒരു അനുസ്മരണ യോഗമായിരുന്നു പ്രധാനം എന്നത്രെ. അതായിരുന്നെങ്കിൽ പോകുമായിരുന്നു. ഇനി എന്തായാലും പറഞ്ഞിട്ടു കാര്യമില്ലല്ലോ.

(തുടരും)

യാൾ. എ.കെ.ജിയെയും ഇ.എം.എസ്സിനെയും പോലെ രണ്ടു മഹാവ്യക്തിത്വങ്ങളെ ഒരുമിച്ചു ലഭിച്ചു എന്നതാണ് കേരളത്തിന്റെ സൗഭാഗ്യം. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. തെരുകളെയും ശരികളെയും സംബന്ധിച്ച ഒരു ഗാന്ധിയൻ അവബോധം സോഷ്യലിസ്റ്റ് ജീവിതരീതിയുടെ അവിഭാജ്യഘടകമാണ്.

ഭാരതത്തിന് ഒരിക്കലും യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളുടെ മാതൃകയിലുള്ള ഒരൊറ്റ രാജ്യമാവാൻ കഴിയില്ല. വൈവിധ്യമാർന്നൊരു സംസ്കാരമാണ് നമ്മുടെത്. പല കാരണങ്ങൾക്കൊണ്ടും പല അവസരങ്ങളിലും നമുക്ക് ഒരൊറ്റ രാജ്യത്തിന്റെ രൂപം കൈക്കൊള്ളേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. സ്വാതന്ത്ര്യസമരകാലത്ത് കൊള്ളാണിയൽ ശക്തികൾക്കെതിരായി നമുക്ക് ഒരൊറ്റ ജനതയെന്ന നിലയിൽ സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടി വന്നു. അതിനുവേണ്ടിയാണ് തിലകൻ ഗണേശനെയും ശിവജിയെയുംപോലെ മതസ്വഭാവമാർന്ന ചിഹ്നങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചത്. ഗാന്ധിജിയോടൊപ്പം പ്രധാനമന്ത്രിയായ ഈ സംബന്ധകളെ; ചർക്കയും ഉപ്പുമായി പരിവർത്തനം ചെയ്തെടുത്തു. സാമൂഹികാചാരങ്ങളിൽ കാര്യമായ പോരലല്പിക്കാതെ വിദേശവിരുദ്ധമായൊരു സമരത്തിന്റെ ഇഴകൾ നെയ്തെടുക്കാനാണ് തിലകൻ തുനിഞ്ഞത്. അംബർകാവട്ടെ, സാമൂഹികാചാരങ്ങൾ മാറിമറിക്കലാണ് പ്രാഥമികമായ കർത്തവ്യമെന്നും വിശ്വസിച്ചു. എന്നാൽ ഇതിൽനിന്നും വിട്ടെന്നുമായി അനാചാരങ്ങൾക്കെതിരായ സമരവും കൊള്ളാണിയൽ മേധാവിത്വത്തിനെതിരായ സമരവും പരസ്പരപൂരകങ്ങളാണെന്ന് ഗാന്ധിജി കാട്ടിത്തന്നു.

തൃക്കാറ്റാമിനെയും കബറിനെയുപോലെ യുള്ള കേത കവികളുടെ കാലത്താണ് ഇന്ത്യയിൽ ഒരു സാംസ്കാരിക വികേന്ദ്രീകരണം സംഭവിച്ചതെന്ന് അനന്തമൂർത്തി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. വ്യവസ്ഥാപിതങ്ങളായ അമ്പലങ്ങൾക്കും അനാചാരങ്ങൾക്കുമെതിരായ സമരങ്ങൾ എക്കാലവും ഇവിടെ നിലനിന്നിരുന്നു. രാമനും സീതയുമൊക്കെ നമ്മുടെ നാടൻപാട്ടുകളിലെ സജീവ കഥാപാത്രങ്ങളായിരുന്നു. ഉദാഹരണങ്ങൾ നിരന്തരം അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. സീതത്താലിയെന്നും, സീതപ്പക്കളെന്നും മറ്റും പേർവിളിക്കപ്പെട്ട പുക്കളും ചെടികളുമൊക്കെ മിത്തുകളാട് നമ്മുടെ ഉപാസിക്കപ്പെടാൻ തുടങ്ങിയത്. മദ്യകാല കേന്ദ്രീകൃതമായ പാതപിടിച്ചാണ് ഗാന്ധിജി ഇന്ത്യാക്കാരെ ഒരുമിപ്പിക്കുവാനുള്ള വഴി കണ്ടെത്തിയത്.

നാനാത്വത്തിൽ ഏകത്വം എന്നു പറയുമ്പോൾ നാം ഒന്നുകിൽ ഏകത്വത്തിന് അമിതപ്രാധാന്യം നല്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ നാനാത്വത്തിന്. അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇതു രണ്ടും തെറ്റാണ്. ഒരു ഇന്ത്യാക്കാരുമായിരിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ സ്വന്തം പ്രദേശത്താട് വർദ്ധമാനമായി നിലക്കുന്ന വൈകാരികത്വം വേണ്ടല്ലോ. നാം തിരിച്ചറിയുകയുണ്ടാകണം. പാരമ്പര്യത്തെ ഏതു സമരവുമായും ബന്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത

അദ്ദേഹം എടുത്തുപറഞ്ഞു.

കുട്ടുതൽ കുട്ടുതൽ യുക്തിക്കു പിൻപേപായുമ്പോൾ നാം നമ്മെത്തന്നെ കൊണ്ടെത്തിക്കുക, നമ്മുടെ സമൂഹവുമായി, കുടുംബവുമായി നിരന്തരം പോരാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരുതരം ഒററപ്പെടലിലേക്കാണ്.

ഏതൊരു ക്രിട്ടിയും ഇൻസൈഡർ ആയിരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു. അകത്തുനിന്ന് സമരംചെയ്തയാളായിരുന്നു ഈശ്വരപ്രവിദ്യാസാഗറിനെപ്പോലെയുള്ളവർ.

ഡോ: അനന്തമൂർത്തിയുടെ ഈ പ്രസ്താവന 'ഭാരതീപുരം' എന്ന നോവലിന്റെ ഓർമ്മകൾ ഉണർത്താതിരുന്നില്ല. ഭാരതീപുരത്തിൽ അദ്ദേഹമെഴുതി...

"സമൂഹത്തിനു പുറത്തുനില്ക്കുന്ന ആളാകരുത് വിപ്ലവകാരി... ഉള്ളിൽനിന്നു ചവിട്ടുന്ന കൂഞ്ഞിനെപ്പോലെയൊരാളാണ്... പുറത്തുനിന്ന് സമരം ചെയ്ത റോഡിയെക്കാളും അകത്തുനിന്ന് ചവിട്ടിയ ഗാന്ധിയായിരുന്നു ശരി."

തന്റെ അമ്മയോ മുത്തശ്ശിയോ ഒരിക്കലും താനൊരു ഹിന്ദുവാണെന്ന് എന്നോ ഇന്ത്യാക്കാര്യമാണെന്ന് എന്നോ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടില്ല. എന്നാലിന്ന് ഓരോരുത്തരും അതുതന്നെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സമകാലീന ദുരന്തത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. കുട്ടുതൽ കുട്ടുതൽ കേന്ദ്രീകൃതമാവുമ്പോൾ നാം നമ്മെത്തന്നെ നശിപ്പിക്കുകയാണ് എന്നു തിരിച്ചറിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കോൺഗ്രസിന്റെ ഹാളിൽ നിറഞ്ഞ സദസ്സിൽ ഏറിയ പങ്കും മലയാളികളായിരുന്നു. ഒരോഴിവുദിന സായാഹ്നത്തിന്റെ ആലസ്യത്തിനപ്പുറം ആശാപൂർണ്ണമായ സജീവത സദസ്സിൽ നിറഞ്ഞുനിന്നു. സച്ചിദാനന്ദൻ ആനന്ദ്, ഓംചേരി, മാലശ്രീ ഹർഷി, എം.എ. ബേബി തുടങ്ങി സാംസ്കാരിക രാഷ്ട്രീയരംഗത്തെ നിരവധി പ്രമുഖർ സന്നിഹിതരായിരുന്നു.

ക്കാൻ, ഇനങ്ങളെ ചുണ്ണാമ്പുപുക്കളിൽ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി നിർബന്ധിക്കുന്ന, ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ത്രിസന്ധ്യയിൽ, അക്ബറിന്റെ 'രാമസീയ' നാണയം മുത്തശ്ശിക്കുമായിലെ നാഗമണിയായിപ്പോകുന്നതിലേക്കെ അർപ്പണം! ഇന്ദ്രപ്രിയതനേടിയ രാമസീയത്തുകൾ ഇന്ന് അതുപൂർണ്ണമായി വില്പന പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞു. സുമാർ അഞ്ചുഗ്രാം തുകയുള്ള സർണ്ണ 'രാമസീയ' അരമാഹറിന്റെ മുഖവശം, കാട്ടിലെയുന്ന ശ്രീരാമന്റെയും സീതയുടെയും ചിത്രങ്ങളാൽ അലംകൃതമാണ്. ധനുർയാശിയാണ് രാമൻ. മനുവശത്ത്, പേർഷ്യൻ മാസങ്ങളിലെ അഞ്ചാമത്തെ മാസമായ അമർദാദും ഇലാഹി അമ്പത് എന്നും മൂലണമുണ്ട്. രാമ-സീത രൂപങ്ങൾ ചിത്രണം ചെയ്ത വെള്ളിനാണയത്തിൽ മുഖവശത്ത് ചിത്രത്തിന് മുകളിൽ 'രാമസീയ' എന്ന് ദേവ നാഗരിലിപിയിൽ ലിഖിതവുമുണ്ട്. മനുവശത്ത്, അമർദാദ് ഇലാഹി അമ്പത് എന്നും. ലംഘ്യചിത്ര രചനയുടെ അതിമനോഹരമാതൃകയുണ്ടാണിത്.

നാണയചിഹ്നം നായ ഭൃത്യവിഭല നിത്യനുതന വളർച്ചയായ രാമസീയ രൂപം-മാഹറുകൾ.

മഹദ്ദി-ഷാഹി തുടങ്ങിയ മുഹമ്മദീയ നായകന്മാരെപ്പോലെ, ശ്രീരാമനും സമൃദ്ധം വെണ്ണ സീകരിച്ചാദരിക്കേണ്ട ഇതിഹാസപുരുഷൻ തന്നെയാണെന്ന് വിശ്വാസാധാരകനല്ലാത്ത അക്ബറിന് തിരിച്ചറിയുണ്ടായി. ഇത്തരം തിരിച്ചറിയുകൾ ഊറിക്കുടുമ്പോൾ മാത്രമല്ല, മതനിരപേക്ഷതയുടെ സമീപരന്ദമായ ഒഴുക്കുണ്ടാകുമ്പോഴും?

അക്ബർ ചക്രവർത്തി ചരിത്രത്തിലെ വിവാദപുരുഷനാണെന്നും, കവിയും ചരിത്രകാരനുമായ ബദുണിയായിരിക്കാം ആദ്യവിമർശകൻ. ഇലാഹിനാണയങ്ങൾ, പ്രത്യേകിച്ചും രാമസീയ നാണയങ്ങൾ, അതിമാത്രം തെറ്റിപ്പോയിരിക്കുമ്പോൾ; വിമർശിക്കപ്പെട്ടു.

മതപാരമ്പര്യമായി ഇനിപ്പ മതമെണ്ണയായി പ്രശോഭിച്ച ഇലാ-ലു-ദ്ദീൻ മുഹമ്മദ് അക്ബറിന്റെ തികവും സർവ്വമത സൗഹാർദ്ദപ്രവർത്തനങ്ങളും വരും പുരുഷാന്തരങ്ങൾക്കായി നിമിത്തം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു, ഇലാഹി പരമ്പര; പ്രത്യേകിച്ചും രാമസീയ നാണയങ്ങൾ.

ബുദ്ധമത വിശ്വാസിയായി, അഹിംസയും സഹിഷ്ണുതയും പ്രചരിപ്പിച്ച ദേവനാഥപ്രിയപ്രിയദർശിനീരാജാ അശോകന്റെയും മതനിരപേക്ഷതയുടെ ദർശനത്തിലധിഷ്ഠിതമായ ഭരണകൂടം വാർത്തയടുത്ത ഇസ്ലാമിക വിശ്വാസിയായ അക്ബറിന്റെയും മാനസികതരംഗഭേദപ്രഭംഗം ഒന്നൊന്നുപോലെ; ഏതാണ്ട്, രണ്ടു സഹിസ്രാബ്ദങ്ങളുടെ ദൂരമുണ്ടെങ്കിലും. ഇനിപ്പും ആയിരത്താണ്ടുകൾ ഇന്ത്യക്കു കാത്തിരിക്കേണ്ടിവരുമോ, സഹ ഇന്റെർ കേതത്തിൽ ഈറനണിയാത്ത പ്രഭാതങ്ങൾ കാണാൻ!

പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ സെക്രട്ടറിയറിയൽനിന്നുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ നടപ്പാക്കാൻ പല മന്ത്രിമാരും വിസമ്മതിച്ചിരിക്കുവാൻ. ഫ്യൂൽ കോർപ്പറേഷൻ ഉൾപ്പെടെ ക്ഷേത്രവകുപ്പിലെ ചില നിയമങ്ങൾക്കും സംബന്ധിച്ച ക്യാബിനറ്റിന്റെ ഒരു സബ്കമ്മിറ്റി ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ നല്കിയിരുന്നു. പക്ഷേ, ക്ഷേത്രവകുപ്പുമന്ത്രി കല്പനാഥ് റായി ആ നിർദ്ദേശങ്ങൾ തിരസ്കരിക്കുകയാണുണ്ടായത്. അതുപോലെതന്നെ തന്റെ വകുപ്പുമുഖേന നല്കുന്ന പണത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ സെക്രട്ടറിയറിയൽനിന്നുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ ചെവികൊള്ളാൻപോലും അർജുൻ സിംഗ് കൂട്ടാക്കുന്നില്ല. ഈ ധിക്കാരങ്ങൾ സെക്രട്ടറിയറിയറിനെ വല്ലാതെ അസന്തോഷിപ്പിച്ചു. പാർലമെന്റിന്റെ ഇരു സഭകളിലും, പ്രധാന മന്ത്രിയുടെ ചർച്ചകളിൽനിന്നും വിട്ടുനില്ക്കുകയാണെന്ന് പാർലമെന്ററു കാര്യമന്ത്രി വി.സി. ശുക്ല പ്രധാനമന്ത്രിയോട് പരാതിപ്പെടുകയുണ്ടായി. ആ മന്ത്രിമാരുടെ ലിസ്റ്റു തന്നെ ഏല്പിക്കാൻ പ്രധാനമന്ത്രി ആവശ്യപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്.